

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosef G. Cohen**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, fost Primar General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **G. Petrovici**, Decan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

- *Magistratura mai este inamovibilă?* de N. Jac Constantinescu, președinte la Curtea de apel București;
- *Cambia în alb conform Legii Uniforme dela Geneva și Legii române din 1 Mai 1934*, (urmare și sfârșit), de D. Gălășescu-Pyk, profesor universitar.

JURISPRUDENȚE:

- Inalta Curte de Casație și Justiție s. I: *Ministerul de Justiție cu Casa de Credit și Economie Albina* (Responsabilitate civilă. Funcționar public. Garanție depusă la licitație. Insușire. Infraacțiune comisă în Ardeal. Stat. Răspundere. Dacă se aplică legea magheară sau română. Acțiune civilă. Prescripție. De când curge).
- Tribunalul Constanța s. I: *G. Riegler cu Amedeo Sabatini* (Legea conversiunei. Contestați a debitorului comerciant care invoacă că datoria sa este civilă. Proba cu martori inadmisibilă), cu nota d-lui magistrat Mihail Bărcă;
- Curtea superioară din Québec (Vânzare. Neplata prețului. Reziliere. Privilegiile constructorului și furnisorului de materiale. Dacă se mențin înscripțiile lor), cu nota d-lui magistrat H. Udrea.

MAGISTRATURA MAI ESTE INAMOVIBILĂ?

Am citit, nu de mult, într'un apreciat ziar juridic săptămânal, o informație care a putut să surprindă prin conținutul ei.

„Se vorbește cu insistență, — scria acea gazetă, — în anumite cercuri restrânse, obicnuit bine informate, că se fac în prezent, diferite combinațiuni și proiecte în scopul de a se provoca schimbări, ne bănuind de importante, la Inalta Curte de Casație, la Consiliul Legislativ și la Curtea de Apel București, cu prilejul apropiatei modificări a Constituției și a procesului Skoda, a cărui durată, după toate probabilitățile, va fi cel puțin un an și jumătate.

„Socotim, cu anticipație, ca neavenită orice desmințire” (*Legea din 12 Aprilie 1935*).

După cum se vede, în mintea multora, magistratura noastră stă cu sabia lui Damocles deasupra capului.

Dacă unui guvern nu-i place și nu-i convine inamovibilitatea magistraturii, el o poate suprima modificând într'o zi Constituția!

Este simptomatică mentalitatea care dela un timp a devenit curentă, în ce privește ușurința cu care se pot face schimbările instituțiilor noastre de bază.

Și cu drept cuvânt, inamovibilitatea a devenit subiect de discuțiune, câtă vreme legi speciale, zise de modificare a organizării judecătorești se făuresc dela un timp, în fiecare an și aproape de către fiecare ministru.

Nu mai vorbim de periodicele reduceri bugetare, cari se fac aproape anual, și cu care ocaziune se suprimă posturi cari, în anul următor, se reînființează sau se crează posturi noi.

Incepând dela 4 Martie 1928 până astăzi s'au votat numeroase legi speciale prin cari instanțele judecătorești au fost desființate, cari apoi au fost reînființate, precum sunt acele judecătorii reînființate prin legea publicată în *Monitorul Oficial* nr. 82 din 7 Aprilie 1935.

S'a întâmplat chiar, ca suprimarea să se facă astfel, încât să rămână supranumerar președintele mai vechiu dela o secție, iar titular, președintele mai nou!

Acești magistrați, deveniți supranumerari, sunt transferați apoi fără consimțământul lor.

Magistrații dela instanțele judecătorești desființate — sună art. IX al legii din 3 Aprilie 1935 — ca și cele precedente de altfel, și magistrații supra-

numerari se transferă la alte instanțe, *consimțământul magistratului nefiind necesar*, transferarea magistratilor inamovibili, făcându-se numai cu avizul conform al Consiliului superior al magistraturii.

Deși magistratul este inamovibil la instanță, nu la secție, se obține avizul conform al Consiliului superior, care este silit prin lege a ratifica astfel, o transferare în altă localitate și fără consimțământul magistratului transferat.

Instanța la care un magistrat a fost numit, continuând a exista, magistratul devenit supranumerar, ar fi în drept a sta în această situație până când va putea fi reîncadrat la *aceeași instanță*.

A se vedea asupra acestei chestiuni *Curierul Judiciar* nr. 16 din 1935, cu judicioasele observații ale d-lui G. A. Petrescu, judecător la Trib. Vâlcea.

Când Constituția a recunoscut judecătorilor inamovibilitatea, legiuitorul a urmărit să asigure acestor funcționari ai Puterii Judecătorești, o independență mai mare față de executiv.

Cu toată părerea contrară a unora, doctrina recunoaște în inamovibilitate, un drept subiectiv pentru magistrat; nu numai o stare obiectivă creată de legiuitor.

Funcționarul deși este numit în prim loc numai pentru satisfacerea interesului general, iar nicidecum individual, cu toate acestea el își apropiază nu numai obligațiile funcțiunei, dar și avantajile ei. Prin apropierea efectuată dreptul devine subiectiv.

Legiuitorul stabilește, în mod obiectiv, anumite drepturi în favoarea unei categorii de funcționari, acordându-le de pildă inamovibilitatea, și, ca urmare, dreptul personal subiectiv la inamovibilitate, având facultatea a se adresa instanțelor judecătorești pentru a cere respectarea acestui drept.

A se vedea distincția între drept obiectiv, norma generală, și între drept subiectiv, în *Tratatul*, vol. I, pag. 554 de d-l profesor Paul Negulescu. Idem *Jurisprudența Generală*, an. 1929, speța 535.

Legea proclamând inamovibilitatea judecătorilor, a recunoscut acestora dreptul de a se plânge în contencios în contra oricărei atingeri aduse inamovibilității lor.

Curtea de apel din Cernăuți s. II-a prin decizia din 1 Decembrie 1926, publicată în *Pand. Săpt.*, din 1927, p. 67, a mers mai departe, recunoscând funcționarului un drept de proprietate asupra funcției.

Curtea de Casație s. III-a s'a pronunțat, de asemenea, în sensul că atunci când inamovibilitatea este înscrisă în pactul fundamental, cum este cazul magistratilor prin art. 104, ea nu poate fi ridicată printr'o lege ordinară.

Se știe că legea din 4 Aprilie 1931 *pentru motive de economii bugetare* scoborîse limita de vârstă pentru membrii Curții de Casație dela 70 ani, cum

fusesse fixată prin legea din 4 Martie 1928, la 68 de ani.

Înalta Curte de Casație, în Secțiuni Unite, în ședința dela 26 Mai 1932, a decis însă că inamovibilitatea magistraturii este de ordin constituțional, iar reducerea limitei de vârstă aduce atingere acestui principiu constituțional.

Trecând peste motivul economiilor bugetare, ca nesincer și nesperios, Curtea de Casație a decis că dispozițiile legii din 4 Aprilie 1931, prin care se reducea vârsta, sunt neconstituționale.

„Spre a se vedea seriozitatea motivului, zice d-l consilier Eug. P. Bănescu, este suficient să arătăm că, cu 10 luni înainte de 10 Iunie 1930, s'au creat 10 locuri de consilieri la Curtea de Casație, motivat pe necesitățile serviciului, mărindu-se numărul consilierilor dela 45 la 55, iar după ce legea din 4 Aprilie 1931, prin mijlocul reducerii de vârstă a redus numărul consilierilor la 45, scoțând pe cei mai vechi numiți de atunci încoace în interval de un an, s'au creat alte cinci locuri, astfel că azi Curtea de Casație are 50 consilieri, deși motivele de criză financiară datează și persistă dela 1929, adică înainte de a se fi creat cele zece locuri.

A se vedea: „Inamovibilitatea magistraturii sub raportul constituțional” de Eug. P. Bănescu în *Pand. Române*, I, 1933. Contra: J. H. Vermeulen: *Statutul funcționarilor*, p. 310.

Doctrina, reprezentată prin ilustrul profesor dela Universitatea din București, d-l Paul Negulescu, în opera sa: *Tratat de drept administrativ*, vol. I, p. 596, se pronunță în același sens:

„Inamovibilitatea este situațiunea legală a unui funcționar care fiind numit în mod legal, nu poate fi transferat, nici chiar prin înaintare, în contra voinței sale, nu poate fi înlocuit sau pus la retragere decât în cazurile și cu respectarea condițiilor și formelor stabilite de lege”.

Inamovibilitatea este, după acest autor, de două feluri: a) inamovibilitatea stabilită de art. 104 din Constituțiune în favoarea judecătorilor, și care nu poate fi atinsă de legiuitorul ordinar, și b) inamovibilitatea proclamată de legiuitorul ordinar, de pildă, aceea a membrilor corpului didactic, a membrilor Curții de Casație, Consiliului Legislativ.

Dreptul de inamovibilitate recunoscut judecătorilor prin art. 104 din Constituție deși nu este drept patrimonial, dar, fiind stabilit printr'o dispozițiune constituțională, nu poate fi modificat printr'o lege ordinară, ci numai prin modificarea Constituției.

Și, mai departe, adaugă: „funcționarii stabili se bucură de garanții mai mici decât funcționarii inamovibili, căci, aceștia nu pot fi transferați decât cu voia lor, sau ca pedeapsă disciplinară, pronunțată de o Comisiune disciplinară, pe câtă vreme func-

ționarii stabili pot fi transferați în interes de serviciu.

A se vedea: *Curierul Judiciar*, an. 1932, p. 67, cu nota d-lui prof. C. Rarincescu; *Curierul Judiciar*, an. 1932, p. 324, Valer Roman: Inamovibilitatea judecătorească, garanție constituțională.

Constituantul din 1923 a înscris în art. 104 inamovibilitatea judecătorească, tocmai pentru a împiedica Puterea legiuitoare a impieta asupra Puterei judecătorești.

Art. 88 din Constituția din 1923 și art. 3 din legea pentru Statutul funcționarilor publici, înscriu același principiu.

S'a zis că întru cât interesul general primează în fața intereselor particulare, situația funcționarilor publici nu poate constitui un obstacol unei reorganizări, sau desființării serviciului public, când disponibilitățile bugetare nu mai există.

Oricât de exact ar fi principiul în sine, aceste desființări trebuiesc a fi făcute în cazuri de adevărată forță majoră, suprimarea funcțiunii trebuind a fi sinceră iar nu deghizată, căci în acest caz, ar trăda o adevărată deturnare de putere. A se vedea *Tratatul* d-lui prof. Anibal Teodorescu, p. 291.

Dar Statul nici nu este în această situație câtă vreme pe de o parte desființează și pe de alta reînființează sau creează alte posturi noi.

De asemenea art. 104 din Constituție prevede că judecătorii sunt inamovibili, în condițiile speciale pe cari legea le va fixa, însă legea ordinară nu poate să suprimă principiul în sine.

Executivul chiar dacă ar avea puterea discreționară de a aprecia oportunitatea unor anumite măsuri, dar constituțiunea limitează această activitate a executivului, căci teoria necesității, care la romani era formulată prin adagiul: *salus reipublicae suprema lex esto*, poate deveni, uneori, aceea a ilegalității.

Sunt prea mici rezultatele ce se obțin prin aceste economii pentru bugetul Statului, față de precedentul periculos al atingerii inamovibilității magistraturei noastre și așa destul de insuficient remunerată.

N. JAC CONSTANTINESCU

Președinte la Curtea de Apel din București

de aceea stabilită prin înțelegere. Numai în acest caz ea e socotită ca legitimă.

Înțelegerea poate fi expresă și explicită. În acest caz se convine în mod precis și detaliat felul în care urmează a fi completată fiecare mențiune rămasă în alb.

Ea poate fi și expresă dar să nu precizeze limitele completării. Ele pot rezulta implicit din anumite mențiuni ale cambiei. O atare situație se va prezenta, de exemplu, în cazul în care trăgătorul va emite cambia fără a arăta numele primitorului și va semna pe verso tot el primul gir în calitate de girant. În acest caz se presupune că titlul a fost emis la ordinul propriu al trăgătorului și că orice posesor al său poate să-l completeze în acest sens (26).

De asemenea dacă se indică pe titlu anul emiterii sau al scadenței numai în parte, cum ar fi exemplu 193, completarea nu se va putea face decât ținându-se seamă de aceasta.

De aceea ca dată a emisiunii sau a scadenței nu se va putea trece decât una cuprinsă în decada dintre 1930 și 1939 (27).

În ipoteza în care nu s'ar proceda în acest fel fără îndoială că nu ar mai fi chestiunea de o completare, ci de o reală modificare a cuprinsului titlului care ar putea fi opusă oricărui posesor al său (28).

Cuprinsul înțelegerii poate fi degajat și din elementele raportului fundamental ce a dat naștere emiterii cambiei, deci din împrejurările de fapt și din raporturile de drept anterior existente între trăgător și primitor.

Așa va fi situația în cazul în care o cambie e emisă pentru acoperirea soldului unui cont curent ajuns la termen.

Dacă prin ea nu se indică suma de plată completarea nu se poate face înserându-se o sumă mai mare de cât aceea cuprinsă în aceasta.

Limita completării poate fi impusă și de elemente neverificate încă dar prevăzute de părți ca trebuind să se realizeze cu certitudine.

Așa ar fi cazul în care se emit cambii pentru acoperirea prețului unei vânzări de mărfuri, preț ce nu este încă stabilit întru cât nu s'a procedat la cântărirea sau măsurarea lor.

În lipsa unei înțelegeri explicite relative la modul de completare și dacă din raportul fundamental nu rezultă toate elementele din care poate să reiasă limitele implicitei facultăți de completare, purtătorul va completa cambia cu elementele ce va crede de cuviință că sunt compatibile cu natura cambiei, dacă trăgătorul având încredere în el le-a lăsat la discrețiunea sa. Această situație se prezintă destul de des în practică întru cât încrederea între părți e ca oxigenul ce alimentează atmosfera comerțului.

„In altri termini, l'accordo puo' esseve tale che il sotto scrittore non posse almeno fino ad un certo grado o momento, riconoscere nei dati che serano scritti sul foglietto altro che il contenuto specifico, dovuto al altri, di una sua generalissima volonta di obligarsi, la quale a niente altro si è subordinata che al riconoscere

26) Staub-Stranz, op. cit., art. 10, obs. 4, p. 156. Contra: R. G. 176, 207.

27) R. G. in J. W. (Juristische Wochenschrift) 1912, 106.

28) R. O. H. G. 23, 211; R. O. H. G. 11, 235.

CAMBIA IN ALB CONFORM LEGII UNIFORME DELA GENEVA ȘI LEGII ROMÂNE DIN 1 MAIU 1934

(Urmare și sfârșit)

Completarea trebuie făcută în condițiunile stabilite de legiutor și în termenul fixat de acesta.

Se impune în prim rând ca ea să corespundă înțelegerii intervenite între trăgător și primitor.

Prin aceasta se precizează limitele în care se va face completarea de către acel ce primește titlul în alb.

Completarea mențiunilor lipsă nu poate fi diferită

come propria la obbligazione cosi come apparira in sequito" (29).

Purtătorul trebuie să procedeze la completare având în vedere tipul normal de cambie. De aceea el nu ar putea să domicilieze cambia indicând prin titlu că plata se va efectua în altă localitate sau la un alt domiciliu decât acela al trasului acceptant, căci în mod normal acesta este obligat a plăti la domiciliul său.

Un atare procedeu ar face imposibilă achitarea cambiei la scadență. Trasul acceptant neavând cunoștință de acest domiciliu înserat ulterior în cambie nu ar ști unde să trimească sumele necesare pentru acoperire sau unde să se găsească la epoca scadenței cu fondurile necesare pentru a face plata.

Tot din această cauză el ar fi expus intentării acțiunii cambiale directe și condamnării sale la plată fără a se putea apăra (30).

Primitorul sau posesorul cambiei care ar pretinde că ar fi avut acest drept trebuie să-l dovedească.

Imprejurarea că pe titlu se găsesc imprimate cuvintele „plătibil la...” nu denotă numai prin aceasta că li s'a acordat o atare facultate.

Ea însă poate fi dedusă din alte circumstanțe de fapt. Așa ar fi cazul în care debitorul obicinuește în mod constant a-și fixa plățile sale în locul indicat de primitor, sau în ipoteza în care primitorul este un bancher ce impune clienților săi domicilierea cambiiilor, la sediul întreprinderii sale (31).

Doctrina și jurisprudența au mers și mai departe.

Intențiunea de completare ulterioară a titlului nu e nevoie să fie manifestată în mod expres de trăgător printr-o formulă anumită. Ea poate fi stabilită și pe cale de deducțiune din determinate împrejurări.

Așa va fi situația în ipoteza în care trăgătorul și-a dat semnătura sa pe un model cambial, adică pe formularul tip, destinat realizării acestui scop, filigranat și având pe el imprimat timbrul legal. Destinația de a-l completa e inerentă formularului astfel preparat. Acel ce semnează un atare formular învederează în mod neîndoios intențiunea de a se obliga cambial și de a acorda dreptul de completare acestuia.

Completarea se face ținându-se seama de elementele arătate.

În acest sens s'au pronunțat instanțele judiciare sub imperiul vechei legislațiuni, iar soluțiunea lor a fost aprobată de doctrină care a stabilit că trebuie să se rețină implicit manifestata intenție de a se emite o cambie în alb când documentul semnat a fost un formular tipic cambial. În acest caz există o prezumție că tră-

gătorul a înțeles ca titlul să fie completat de unul dintre posesorii săi (32).

La o soluție contrarie trebuie să se ajungă atunci când semnătura este dată pe o hârtie în alb ce este destinată a servi la redactarea unei simple chitanțe, fiindcă nu sunt întrunite elementele mai sus analizate.

Dacă ulterior această hârtie în alb este utilizată pentru redactarea unei cambii, semnatarul nu răspunde nici față de dobânditorul de bună credință al titlului fiindcă lipsește intențiunea de a da o semnătură cambială și cu atât mai mult acordarea dreptului de a se proceda la completare sa. El poate să se prevaleze în acest caz de art. 88 din lege arătând că în realitate s'a comis un fals (33).

O altă soluțiune nu s'ar putea adopta de cât făcându-se aplicarea teoriei aparenței de drept, (Rechtschein theorie) conform căreia efectele legale se produc față de terți ori de câte ori autorul unui act prin fapta sa produce o aparență de drept, în care aceștia au încredere.

Susținătorii acestei teorii au și făcut de altfel aplicarea sa în acest sens, în cazul de care ne ocupăm.

Acel ce își dă semnătura sa în alb chiar pe o hârtie obișnuită, de care se poate abuza ulterior pentru a se redacta o cambie este obligat întru cât prin fapta sa a ocazionat crearea unei aparențe juridice, susceptibilă de a induce în eroare pe terți și în special pe acei ce devin posesori ai ei încrezându-se în ea.

Nu are nici o importanță dacă riscul a fost sau nu prevăzut de semnatar sau dacă acesta a comis sau nu vreo culpă.

Deci cu atât mai mult trebuie să se ajungă la această concluzie atunci când semnatarul este în culpă (34).

Credem că această soluție nu poate fi primită pentru motivele pentru care în general nu poate fi adoptată teoria aparenței în materie cambială, în ipoteza în care e chestiunea de o simplă foaie ce nu are nici o înfățișare exterioară de cambie.

Ea nu poate fi acceptată în cazul nostru și pentru o altă considerație. Adoptarea ei ar impune aplicarea-i și în caz de falsificare atunci când semnatarul prin felul de redactare a titlului a ocazionat efectuarea falsului.

Or, acest lucru nu e posibil, căci art. 88 nu permite adoptarea unei atari soluțiuni, atât litera cât și spiritul său fiind în mod vădit contrarii ei.

În timpul circulației cambiei pot interveni noi acorduri între girant și giratar relativ la completarea cambiei, modificându-se elementele înțelegerii inițiale dintre trăgător și primitorul titlului.

Completarea conform stipulațiunilor noului acord este fără îndoială valabilă față de girantele ce a luat parte la el, ea este însă nelegitimă față de trăgător și de debitorii cambiali anteriori acestuia.

Din valoarea timbrului cambial, nu poate fi dedusă nici o limită cu privire la facultatea de completare a sumei sau scadența, întru cât timbrul nu constituie un element esențial pentru validitatea cambiei. Impreju-

29) **Bracco**, La legge uniforme Sulla cambiale, nr. 93, 173; **Angeloni**, op. cit. 119; **Mandrioi**, Contributo alla teorica del bianco segno cambiario, Il dir. com. 1911, 256; Oesterreichisches zentralblatt für die juristische Praxis, XXXIV, 447, 14, XI, 15; **Sammlung Wechselrechtlicher Entscheidungen des Obergersten Gerichtshofes** (Cz) 1007, 15, VII, 13; Idem, 772, 16, II, 98.

30) **Supino**, Della cambiale, nr. 69, p. 77; **Rodino**, Dir. com, 18p7, 231; **Pagani**, idem, 1899, 48; **Vivante**, Trattato di dir, com, III, nr. 1116; **Grunhut**, op. cit. I, 477; **Staub-Stranz**, op. cit. art. 10, obs. 12; **O. G. Wien** în Sz. X, nr. 188.

31) **Ap. Torino**, 1910, Giur. 11, 315; **Cas. Roma** 11 Maggio, 1909, Legge 2101; **Vivante**, op. cit. III, nr. 1116, p. 352; **Bonelli**, op. cit. nr. 98, p. 199; **Brunetti**, op. cit. p. 203.

Bolze, I, nr. 836; Idem II, nr. 270; **R. O. H. G.** 15, 133; **O. G. Wien** în Cz. nr. 837.

32) **Ascarelli**, op. cit. III, 314; **Michaelis**, Wechselrecht (1932) art. 7, obs. 10; **Staub-Stranz**, op. cit. art. 10, obs. 3, p. 154.

33) **Bonelli**, op. cit. nr. 89, p. 182.

34) **Sergio Sotgia**, Apparenza giuridica e dichiarazioni alla generalità p. 196 și urm.; **Iacobi**, Wertpapiere, I, 1277; Idem, Grundriss des Rechts des Wertpapiere (1928), p. 286 și urm.; **Schlickum**, op. cit. p. 80. **Cpr. Mossa**, Dichiarazione cambiaria (1930).

rarea că prin legile fiscale se impune întrebuințarea unui timbru proporțional cu suma prevăzută prin cambie sau cu durata scadenței sale și că pe titlu se găsește un anumit timbru nu constituie un indiciu al voinței trăgătorului de a nu se depăși suma maximă sau scadența ce ar permite-o timbrul utilizat.

Legiuitorul nu precizează momentul în care trebuie făcută completarea.

Din complexul normelor succesive legale reiese fără posibilitate de îndoială că ea trebuie efectuată în orice moment, însă înainte de prezentarea cambiei la plată și dresarea protestului în caz de refuz de plată.

În acest sens dispun în mod expres unele legiuri. Prin urmare nu s'ar putea valorifica drepturile decurgând din ea, deci de a se dresa protestul, a se proceda la executare sau a se intenta acțiunile cambiale mai înainte de a se proceda la înfăptuirile acestei operații (35).

Completarea trebuie să aibă loc, conform art. 12, alin. 2, în termen de 3 ani. Dispoziția este luată după art. 14 al legii italiene din 14 Decembrie 1933 și nu se găsește în L. U. dela Geneva.

Această dispozițiune înlătură inconvenientul de a se prezenta la plată cambii emise în alb după prea multă vreme dela data emiterii lor, când se pot estompa aducerile aminte relativ la mențiunile cu care urmau să fie completate.

Termenul de 3 ani corespunde cu acel al prescripției cambiale stabilită de art. 14 (art. 70 L. U.). Diferența e numai relativă la punctul de plecare al calculării lor. Unul curge dela data emiterii cambiei, iar celălalt dela scadența sa.

Un atare termen este prevăzut și în alte legiuri.

Astfel în legea cambială engleză, Bills of exchange, A, sect. 20, § 2, se prevede ca această completare trebuie să se facă într'un termen rațional. Ceea ce trebuie să se înțeleagă prin termen rațional este o chestiune de fapt.

Aceeași dispoziție se regăsește în art. 33 din legea nord-americană.

Prin această dispoziție s'a curmat controversa ce exista sub imperiul vechiului cod de comerț sub care se discuta dacă dreptul de completare este sau nu supus prescripției și care este durata acesteia.

În lipsa unui text legal expres se emisese în doctrină și adoptase în jurisprudență cele mai variate soluțiuni (36). Aceeași este situația astăzi în Germania și în Austria.

După o părere dreptul de completare era imprescriptibil. Acel ce a dobândit cambia în alb o poate completa oricând, precum proprietarul unui teren se bucură de dreptul imprescriptibil de a clădi oricând pe el (37).

35) După unii autori și chiar conform jurisprudenței germane, completarea poate fi efectuată și după protest, atunci când e chestiunea de valorificarea drepturilor cambiale contra trasului acceptant, întru cât pentru aceasta nu se impune dresarea protestului și poate fi făcută și după scadență.

Schneider-Fick, op. cit. nr. 31, sub art. 722 p. 294; R. G., 108, 389; J. W., 1925, 786; O. G. Wien, în S. Z. IX, nr. 158.

36) Bonelli, Cambiale nr. 96 și 332, p. 192 și 677; Ascarelli, Appunti din dir. commerciale, III, p. 316; Idem, Foro it. 1933, I, 122; Pandolfelli, La natura juridica della cambiale in bianco, Foro it. 1928, I, 782; Mortara-Azzariti, Dell'esercizio delle azioni commerciali, p. 414.

37) Vivante, op. cit. nr. 334; Staub-Stranz, op. cit. art. 10, obs. 22; Siegel, Blanketterklaerung, 65; Herperg, Ausfüllungsrechts bei Blankoakzept, 10.

După o altă opinie, acest drept era supus prescripției ordinare de treizeci de ani (38), ori prescripției raportului fundamental ce a dat naștere emiterii cambiei ținându-se seama de natura sa civilă sau comercială.

În sfârșit, după o a treia teorie, dreptul de completare se prescrie, ca și drepturile decurgând dintr-o cambie completă, în termen de 5 ani ce curge dela data emisiunii sau dela aceea a scadenței fixată conform înțelegerii avute cu trăgătorul.

Sanțiunea nerespectării termenului legal e aceea a decăderii.

E deci aceeași sancțiune cu aceea prevăzută în vechiul cod în ce privește nerespectarea termenului relativ la intentarea acțiunii de regres sau a formalităților pentru exercitarea acțiunii directe în cambiele domiciliat.

Ea nu trebuie confundată cu prescripția de și o atare regretabilă confuziune s'a făcut în parlament cu ocazia discutării acestui articol.

Prescripția nu-si găsește aplicația decât în ipoteza în care nu a operat decăderea (39).

„Aliniatul al doilea al art. 14 dispune că purtătorul decade — termen de decădere nu de prescripție — din dreptul de a completa cambia în alb după trei ani dela data emisiunii” (40).

Ea poate fi invocată nu numai de trăgător dar și de oricare alt debitor cambial.

Fiind chestiunea de o decădere urmează a i-se aplica principiile ce reglementează această materie și nu acelea referitoare la prescripție. Termenul nu e susceptibil de suspendare. Prin urmare el curge și contra incapabililor (41).

De asemenea el nu poate fi întrerupt prin vreunul din mijloacele prevăzute în codul civil prin art. 1863 și următorii.

Nu există niciun alt mod de exercitare al dreptului consacrat prin art. 12 din lege decât acela al completării titlului.

Acest termen curge dela data emiterii cambiei. Termenul curge dela această dată pentru că „l'azione diretta ad esigere la cambiale nasce nel punto stesso del rilascio giacchè da quel punto, il datore ha concesso al prestatore la facoltà di farla valere” (42). În consecință dacă prin titlu se indică data emiterii sale, el va fi socotit dela aceasta.

În ipoteza în care pe titlu nu figurează o atare dată ea va putea fi înserată de orice posesor al său ca și oricare altă mențiune, dacă o atare înțelegere a intervenit între trăgător și primitorul cambiei.

În orice caz ea trebuie să fie anterioară datei scadenței ce figurează pe titlu.

38) Tuhr, Allgemeinertheil, d. Burg. Rechts III, 518; Ehrenzweig, Oester. Privatrecht, I, par. 127, nr. 14; Bernstein, Kommentar zur allgemeinen Deutschen Wechselordnung, 62.

39) Mossa, La prescrizione del bianco segno cambiario, nota la decizia Cas. Regno, 25 luglio 1932, Riv. del dir. com. 1933, p. I, 201.

40) Alda Grechi, La cambiale nella nuova legislazione, p. 52; Carlo Mazzone, Il processo cambiario nella nuova legge, Rassegna giuridica, Nissena, 1934, 135; Fragali, Dal vecchio al nuovo ordinamento cambiario, Riv. del dir. com., 1934, I, 107; Bracco, op. cit. nota 2, p. 171; Angeloni, op. cit. nr. 43, p. 117. Cpr. Vivante op. cit. IV, nr. 2239, p. 682.

41) Aceeași ar fi fost situația și în caz de prescripție conform art. 946 c. ccm.

42) Brusa-Grassi, Prescrizione, nr. 8, p. 472.

Termenul va fi calculat dela data emisiunii fafă de toți coobligați cambiali, indiferent de epoca la care și-au dat semnătura lor pe titlu.

În practică se obișnuiește, mai ales în alte state cum este în Germania, ca trasul să-și dea acceptarea pe o cambie în alb ce nu poartă încă semnătura trăgătorului, pe care o trimite apoi acestuia spre semnare și întrebuintare.

Acel ce a semnat în atari condițiuni titlul în calitate de acceptant mai înainte ca acesta să poarte semnătura trăgătorului, poate impune ca termenul să fie socotit față de el nu dela data emiterii cambiei, ci din momentul semnării și trimerii titlului trăgătorului ce-l pune apoi în circulație? Credem că nu. Textul e clar. Prin el se fixează ca punct de plecare al termenului de trei ani „data emiterii cambiei“ în mod general fără nici o distincțiune.

Cu operația emiterii și datarea sa nu poate fi confundată această formalitate *preparatorie* prealabilă ei cu atât mai mult cu cât titlul care nu poartă încă semnătura trăgătorului nu poate fi socotit ca o cambie în alb.

Cambia completată în termenul și condițiunile legale produce efectele unui titlu emis în mod regulat.

De când iau naștere însă obligațiunile cambiale ale celor a căror semnătură figurează pe titlu, din momentul completării, a emiterii sale sau a dării semnăturii din partea fiecărui obligat cambial ?

Oricine și dă seama că rezolvarea acestei probleme prezintă o deosebită importanță pentru stabilirea existenței capacității, a drepturilor de reprezentare, a drepturilor masei subscriitorului declarat în stare de faliment, etc.

— Obligația trăgătorului ia naștere odată cu semnătura dată pe titlul pus în circulație.

Acei se semnează succesiv pe titlu în timpul circulației sale devin debitori în momentul în care își asumă efectiv obligația prin semnare.

Completarea nu este o condițiune pentru a lua ființă a se naște aceste obligațiuni (*conditio juris*).

Acel ce emite o cambie în alb înțelege a emite un titlu de credit, ce conferă legitimului posesor un drept autonom pe care acesta îl va putea valorifica prin formule riguroase ale execuției cambiale.

Numai la scadență, pentru exercitarea dreptului rezultând din titlu în mod valabil, cambia trebuie să cuprindă mențiunile esențiale prevăzute de legiuitor. Altfel se poate invoca cu succes contra legitimului posesor sancțiunea stabilită prin art. 2 din lege.

Până la acea dată titlul circulă, e transmisibil prin gir, prin care se transferă și dreptul de completare. Această circulație prin gir ar fi inexplicabilă dacă titlul ar fi lipsit de valoare cambială. Prin circulație titlul se încarcă de noi obligațiuni cambiale. Aceste noi obligațiuni de natură pur cambială ar fi de neconceput dacă nu ar exista o cambie.

Legiuitorul nu cunoaște și reglementează decât două categorii de creanțe — cele ordinare, de drept comun, transmisibile prin cesiune și titlurile de credit. Între aceste două categorii nu există una intermediară, tranzitorie care s'ar bucura de mai puține avantagii decât titlurile de credit.

Ne îndepărtăm deci de părerea acelor ce susțin că obligația cambială nu naște decât odată cu completarea.

Protagonistul lor este, în Italia, Vivante (43).

După acest autor cambia odată completată produce în ulterioara sa circulație efecte cambiale, iar toți acei ce și-au dat semnătura pe titlu pe când acesta era în alb iau o poziție cambială față de acei ce l-au dobândit după completare. Completarea nu produce efecte retroactive, pentru că raporturile definite când titlul era girat în alb nu asumau caracterul de raporturi cambiale. De aci decurg consecințe importante. Subscriitorul poate opune nu numai imediatului primitor, dar oricărui posesor ce primește titlul în alb ca și unui cesionar, excepțiunile opozabile primitorului. Acel ce a primit titlul în alb și l'a completat ulterior nu poate pretinde că a dobândit un drept cambial, întru cât acesta era lipsit în momentul dobândirii de elementele esențiale ale cambiei. Nu poate susține că a dobândit un drept autonom, pentru că această pozițiune nu aparține decât legitimului posesor al unui titlu de credit, or cambia nu este un titlu de credit destinat circulației nici prin voința emitentului nici prin voința legiuitorului.

Nu împărtășim nici opiniunea acelor ce fac o deosebire cu privire la efectele produse de o cambie în alb după cum transmiterea sa s'a efectuat prin gir sau tradițiune *brevi manu*.

Conform acestei teorii acel ce a dobândit cambia în alb prin gir (pe titlu găsindu-se înserat numele primitorului) capătă un drept autonom, direct față de debitorul cambial și nu poate fi considerat ca cesionar al primitorului.

Nu aceeași este situația juridică a celui ce a dobândit cambia în alb printr'un transfert manual fără ca în titlu să figureze numele primitorului și care a completat cu numele său lacuna existentă. Acesta e considerat ca un „ayant cause“ al realului primitor și lui îi sunt opozabile excepțiunile ce puteau fi invocate contra sa. Deși există o obligație cambială, aceea a subscriitorului, circulația neefectuându-se conform legii cambiale nu poate produce efectele acesteia (44).

Oricine își dă seama că aceste argumente, combătute chiar sub imperiul vechiului cod, nu mai au nici o valoare față de noul text legal și că distincțiunea cu privire la efectele cambiei în alb completate, după cum transmiterea sa se făcuse prin gir sau prin tradițiune *brevi manu*, nu e fundată.

„Aceste considerațiuni trebuie să fie abandonate după

43) **Vivante**, op. cit. nr. 1114, p. 348; **Fagella**, La cambiale in Bianco, Giur. it. 1912, p. 3; **Supino**, op. cit. nr. 68, p. 75; **Giannini**, Azioni ed eccezioni cambiarie nr. 119; **Brunetti**, op. cit. p. 215—220; **Rolla**, Osservazioni sulla convenzione di Ginevra per l'unificazione del diritto cambiario, Riv. del dir. com. 1931, I, 503; Cas. Regno, 27 luglio 1933 (sent. ined.) Foro it. Reppertorio 1933, voc. Effetto cambiario nr. 66-67, p. 417; **Bernstein**, Juristische Wechselordnung in Zeitschrift für das Gesamte Handelsrecht, Bd. 76, 1918, p. 17—20; Sammlung Wechselrechtlicher Entscheidungen des Obersten Gerichtshofes 987, 2, X, 12; Idem, 974, 23, IV, 12.

44) **Navarrini**, Trattato di dir. com. III, nr. 1253, p. 468; **Bonelli**, op. cit. nr. 100, p. 203; **Ascoli**, Cambiale in bianco, Riv. dir. civ. 1930, 609; **Ascarelli**, In tema di firme di favore, Foro it. 1933, I, 69; Idem. Appunti, di dir. com. III, p. 317; Cas. Roma 28 luglio 1932, Riv. del dir. com. 1933, II, 128; **Mansfield**, Leipziger Zeitschr. für Handelsrecht, p. 177 și urm. Cz. 985, 24, IX, 12; Cz. 944, 23, VIII, 10.

introducerea în Italia a normelor recente convențiuni dela Geneva asupra unificării legii cambiale" (45).

Posesorului titlului nu i-se pot opune deci excepțiunile ce erau opozabile primitorului acestuia, indiferent de modul de transmitere al titlului în alb.

De aci decurge, după cum just arăta Bracco, ce se ocupă de această ipoteză, că dacă numele primitorului a fost lăsat în alb și titlul a circulat ca și un titlu la purtător fără a fi rămas urme ale transferărilor sale succesive, purtătorul ce va înscrie numele său ca primitor va dobândi un drept tot autonom, nesupus excepțiunilor ce deriva din raportul existent între trăgător și primul primitor de fapt al titlului.

Astăzi sunt admise ca valabile cambiile ce cuprind ca primitor un nume fictiv, neexistent. În afară de aceasta legiuitorul permite emiterea de cambii în ordinul trăgătorului. Această posibilitate, împreună cu recunoașterea valabilităților girului în alb, dă posibilitatea de a se eluda orice exigență, dacă ar exista, relativ la indicarea numelui primitorului. Prin suprimarea de fapt, dacă nu formală, a numelui primitorului se ajunge la rezultatul că trăgătorul e considerat drept creditor direct al trasului, fără a mai fi necesar ca pe titlu să figureze numele primitorului real.

Dacă situația este aceasta și dacă numele primitorului poate să nu fie indicat, de ce să se mai țină seamă de raportul dintre el și trăgător? De ce să se considere posesorul titlului, ce completează titlul cu numele său ca primitor, ca un simplu cedent al unui primitor invizibil al căruia nume nu figurează pe titlu și să nu i-se recunoască un drept autonom? Nu există niciun motiv.

Se impune a se adopta și aci aceeași soluție ca în materie de gir în alb, întru cât situația e identică.

Cambia pe care figurează un gir în alb poate fi transmisă *brevi manu* fără ca numele giratarului să fie arătat. Orice posesor al titlului poate completa girul în alb cu numele său. Acesta este considerat nu ca un cesionar al primului giratar al cărui nume nu figurează pe titlu, ci ca având un drept personal, autonom.

Dreptul ce se recunoaște giratarului de ce să nu fie atribuit și posesorului cambiei ce înserează în titlu cu ocazia completării numele său ca primitor? Nu este nici o rațiune a se crea unuia o situație juridică mai inferioară decât celuilalt (46).

* * *

În ipoteza în care nu se respectă termenul legal și completarea se face după expirarea celor trei ani se comite un abuz.

Dat fiind că acel ce a procedat la efectuarea ei era decăzut din dreptul său urmează în mod logic și natural că în acest caz completarea e nulă și deci nu produce nici un efect. Completarea nefiind valabilă titlul va fi lipsit în mod forțat de una sau mai multe mențiuni esențiale și se va aplica sancțiunea prevăzută de art. 2, alin. 1 din lege.

45) **Ascarelli**, In materia di effeto cambiario col nome dei prenditore in bianco. Foro it. 1933, I. 72; **Staub-Stranz**, op. cit. art. 10, cbs. 11, p. 160—161.

47) **Bracco**, op. cit. nr. 101—103, p. 183—185; *Plenissimarbeschluss des Obersten Gerichtshofes*, 24, VI, 13, *Judikatenbuch des Obersten Gerichtshofes*, nr. 205; — Cz. 873, 9, V, 05—; *Entscheidungen des Obersten Gerichtshofes im Zivil und Justizverwaltungssachen* (Amtl. Sieg) nr. 956, 29, XII, 05).

Completarea tardivă poate fi invocată de orice debitor cambial. Ea poate fi opusă în prim rând primitorului și tuturor giratarilor ce au primit titlul în alb. Debitorul cambial se poate prevala de această excepțiune și contra celor ce au primit titlul completat dar au fost de rea credință în momentul dobândirii lui. Reaua credință va fi dedusă din împrejurarea că au cunoscut cu acea ocaziune că, completarea s'a făcut după expirarea termenului legal.

Debitorul ce ridică această excepțiune trebuie să facă dovada că completarea a fost efectuată peste termenul legal de trei ani, iar în ipoteza în care o invoacă contra unui posesor ce a dobândit titlul după completarea sa el e obligat să stabilească și reaua credință a acestuia.

În ipoteza în care primitorul sau posesorul cambiei înserează în titlu cu ocazia completării o dată de emisiune ce nu corespunde cu cea reală, debitorul cambial va putea să invoace decăderea față de orice posesor, dacă dela data efectivă de emitere până la efectuarea completării a trecut termenul legal?

Fără îndoială că el se bucură de acest drept și în această ipoteză, dacă se ține seamă atât de cuprinsul art. 19 cât și de acel al art. 12, ultim alineat din lege.

Din ele rezultă că excepțiunile personale pot fi invocate și în contra oricărui posesor al titlului, cu rezerva purtătorului de bună credință căruia titlul i-a fost transcris după completare.

El va trebui însă să dovedească că data de emisiune înserată în cambie nu este cea reală.

În privința valorii datei înserate în cambie ca dată de emisiune și a posibilității de combatere a verității sale ne referim la cele expuse cu ocazia analizei art. 1, punct. 7, din lege.

Abuzul de completare se poate manifesta și sub un alt aspect.

Complectarea nu se efectuează conform înțelegerii intervenite între părți sau limitelor fixate prin aceasta.

Care este sancțiunea acestui abuz?

Fără îndoială că debitorul va putea să invoace excepțiunea personală de completare abuzivă, conform art. 19 și 63 din lege, pe cale de apărare în procesul cambial sau în opoziția la executare, pe care o va pune în mișcare în baza art. 62.

Vor fi lipsite însă de orice eficacitate datele înserate în titlu, pe motivul că ele nu corespund acordului intervenit între părți și că acele ce erau cuprinse în acesta nu figurează pe titlu?

Sau contrariu, va răspunde debitorul, va fi legat acesta în limitele înțelegerii chiar față de acel ce a săvârșit abuzul de completare?

De exemplu, dacă în cambie s'a trecut suma de lei 160.000 și nu aceea de 50.000 lei convenită, va fi debitorul cambial obligat în limita sumei convenite sau va fi eliberat de orice obligațiune?

Legiuitorul nu a tranșat această chestiune. Fără îndoială că în strictea logică debitorul ar trebui să fie considerat ca eliberat de orice obligațiune cambială. Această soluție nu ar fi însă nici echitabilă, nu ar corespunde nici intereselor practice și nici intenției părților.

Debitorul a voit să se oblige dar în anumite limite. Această voință a sa trebuie respectată și adusă la îndeplinire. El nu are niciun motiv sau interes justificat de a nu se considera ca obligat în condițiunile înțelegerii intervenite.

Un puternic argument în sprijinul acestei soluțiuni

ne furnizează însăși legea și anume dispozițiunea cuprinsă în art. 88, conform căreia în caz de falsificare a textului unei cambii semnatariei anteriori sunt ținute potrivit textului original.

Nu există nici o rațiune ca să nu se aplice aceeași soluție și în aceste cazuri.

Debitorul va rămâne obligat chiar față de acel ce a procedat la completarea abuzivă, la plata sumei de 50.000 lei cât s'a convenit, deci în limitele înțelegerii intervenite.

Aceeași soluție se va da și în alte ipoteze, cum ar fi aceea în care s'ar fi trecut în cambie drept dată a scadenței ziua de 30 Noemvrie 1935 în loc de 30 Aprilie 1936.

Făcându-se dovadă, în locul completării abuzive se va substitui aceea reală, ce ar fi trebuit să fie efectuată conform cu acordul intervenit între părți.

Deci debitorul rămâne obligat cambial în limitele în care a înțeles și și-a manifestat voința de a fi obligat. El nu se poate sustrage oricărei obligațiuni cambiale.

Acesta poate cel mult să pretindă plata de daune-interese, dovedindu-le, dela acel ce a completat titlul în mod abuziv (47).

„D'altra parte il prenditore e il portatore violando gli accordi conclusi col debitore abbia completato la cambiale con dichiarazioni diverse da quelle che era autorizzato ad inserirvi, e bensi un inadempiente, la cui pretesa di costituirsi creditore cambiario a condizioni diverse da quelle volute dal debitore e ingiustificata e deve essere respinta. Ma, come sanzione del suo inadempimento — che e inadempimento, si noti bene, ad una obbligazione ordinaria civile o commerciale, quale e quella che nasceva dal rapporto fondamentale che dette origine all' emissione del titolo — potrà essere condannato al risarcimento dei danni e costretto all' esatto adempimento, *ma non privato anche del diritto di credito cambiario nei limiti in cui gli era stato effettivamente attribuito*“ (48).

Excepțiunea bazată pe completarea abuzivă nu poate fi invocată contra purtătorilor de bună credință ce au dobândit cambia după completare.

Posesorul de bună credință dobândește un drept autonom, independent, față de care nu pot fi invocate excepțiunile ce puteau fi ridicate contra celui ce a procedat la o completare abuzivă.

În acest caz acordul e considerat ca și cum nu ar fi existat, iar cuprinsul cambiei e socotit ca și cum ar fi imaginea fidelă a voinței trăgătorului.

Că în acest sens trebuie soluționată chestiunea reiese în mod clar nu numai din contextul articolului 12 din lege, dar și din raportul ce însoțește lucrările dela Geneva :

„Titlul în alb ridică diferite chestiuni printre care prima este aceea de a ști dacă, în cazul în care primitorul a completat lipsurile în mod abuziv, adică contrariu acordurilor intervenite între el și semnatar și titlul astfel completat a trecut în mâinile unui purtător de bună credință, abuzul poate fi opus acestuia din urmă“.

„Textul rezolvă această chestiune în mod negativ,

47) Bonelli, op. cit. nr. 99, p. 22; Brunetti, op. cit. p. 281; Gaup Wagoner, Blankowechsel u. Blankoccept, p. 70.

48) Cas. Torino 13 dic. 1909, Giur. 10, 140; Anglenoni, op. cit. nr. 45, p. 121-122; Bonelli, op. cit., nr. 102, 207; Brunetti, op. cit. p. 280; Bernstein, op. cit. p. 63; Staub-Stranz, op. cit. art. 10, obs. 13; Schneider-Fick, op. cit. nr. 31 sub art. 722, p. 294; R. G. 23, 110; R. G. in J. W. 413, 402.

decizând că dacă titlul după ce a fost completat a fost dobândit fără rea credință sau culpă gravă, excepțiunile bazate pe înserarea unor caluze neconforme cu acordul nu sunt opozabile purtătorilor de bună credință. Este o consecință a ideii mai generale, respectul dat încrederii legitime a purtătorului, a căreia aplicare o face art. 16 (49).

Soluția e foarte juridică.

Posesorului i-se transmite un titlu ce cuprinde toate mențiunile din punct de vedere formal. El trebuie să-i acorde toată încrederea, dat fiind că pe titlu nu se găsește nici un indiciu sau urmă că el ar fi fost emis necomplet și că completarea sa s'ar fi făcut contrariu înțelegerii părților.

În cazul în care s'ar fi adoptat o altă soluțiune recunoașterea legală a valabilității cambiei în alb ar fi devenit iluzorie, întru cât aceasta nu s'ar mai fi bucurat de aceeași încredere ca și o cambie normal emisă.

Textul nu rezolvă însă o altă chestiune, aceea dacă aceeași protecție legală urmează a fi acordată și posesorului de bună credință al titlului în alb ce-l completează contrar înțelegerii intervenite între trăgător și primitorul său.

Ea urmează a fi rezolvată ținându-se seamă de principii generale ce sunt la baza legii din 1 Mai 1934.

Atât prin art. 12 cât și prin art. 18 și 19 din lege se consacră principiul apărării posesorului de bună credință al cambiei (50).

Art. 12 nu face altceva decât o aplicare a acestui principiu în materie de cambie în alb.

Acest articol nu se poate însă referi numai la ipoteza în care cambia completată ar fi fost transmisă unui posesor de bună credință, căci atunci formularea sa ar fi fost inutilă.

Soluționarea, tot în această sens, s'ar fi putut face în baza art. 19 din lege, care prevede că persoanele împotriva cărora s'a pornit acțiune cambială nu pot opune posesorului excepțiunile întemeiate pe raporturile lor personale cu trăgătorul sau cu poseorii anteriori, afară numai dacă posesorul dobândind cambia a lucrat cu știință în paguba creditorului.

Această dispozițiune legală ar fi fost suficientă pentru rezolvarea acelei ipoteze. Art. 12 a fost formulat cu un cuprins cu caracter general, pentru a se rezolva și cazurile în care posesorul succesiv ce a procedat la o completare a fost de bună credință.

Protecțiunea legală prevăzută prin el trebuie acordată și acestuia.

Acesta primind cambia în alb și informându-se de mențiunile ce urmează a fi înserate în ea, și-a îndeplinit obligațiunile sale dacă a trecut în titlu datele ce i-au fost furnizate de acel ce i l-a transmis.

Soluțiunea e și logică. Posesorul titlului a cărui completare se face în fața sa de girantul ce i-l transmite e apărut de legiuitor dacă e de bună credință. Nu e niciun motiv ca aceeași protecțiune să nu-i fie acordată în cazul în care el însuși procede la completare în baza indicațiunilor ce i-au fost date de acesta (51).

49) Rapport, nr. 35, p. 131.

50) Francesco Ferrara junior, I principi direttivi della legge uniforme cambiaria, Riv. del. dir. com. 1934, I, 92 și urm. În același sens: Strobele-Kretz, Das Wechselgesetz, art. 10, p. 27.

51) Bracco, op. cit. nr. 96, p. 177; Angeloni, op. cit. nr. 46, p. 123; Quassowski, Die Genfer Abkommen über die Vereinheitlichung des Wechselrechts in Rabels Zeitschrift, IV, 777; Kessler, Kommentar zum Wechselgesetz, 10, obs. 3; Schlic-

Această soluție e contrarie celei adoptate de doctrina italiană sub imperiul vechiului cod de comerț. Conform acesteia posesorul cambiei în alb trebuia să fie considerat din punct de vedere al dreptului de completare al titlului, ca un „ayant cause“ al primitivului și deci obligat să respecte limitele înțelegerii intervenite indiferent *dacă le cunoștea sau nu*, deci *dacă era de bună sau de rea credință* (52).

Buna credință trebuie să existe în momentul dobândirii titlului și nu în acela al completării. Dacă dobânditorul de bună credință al titlului află prin o împrejurare oarecare ulterior, dar mai înainte de completare, că datele ce i s'au adus la cunoștință de girant nu corespund cu cele reale, nu devine de rea credință.

Se aplică prin urmare și în această materie mult cunoscutul principiu *mala fides superveniens non nocet*.

Aplicarea sa cadrează cu sistemul adoptat de legiuitor, care ține seamă de momentul dobândirii nu numai în ce privește aplicarea dispozițiunii art. 12, dar și a altor norme legale.

Luarea în considerare a celui moment este și explicabilă. În acel moment cel ce intră în posesia titlului își îndeplinește contraprestata sa și devine titular al tuturor drepturilor ce rezultă din cambie.

Această soluție e de altminteri în deplină armonie cu aceea arătată mai înainte, conform căreia purtătorul cambiei nu poate fi considerat ca un simplu cesionar al drepturilor posesorilor anteriori ai acesteia (53).

Completarea neconformă cu înțelegerea poate fi o pusă purtătorului de rea credință sau aceuia ce a comis o culpă gravă cu ocazia dobândirii titlului.

Când se poate însă susține că dobânditorul cambiei a fost de rea credință sau a comis o culpă gravă cu ocazia dobândirii acesteia?

Este de rea credință atât cel ce completează titlul cu mențiuni contrarii înțelegerii de care a avut cunoștință, cât și dobânditorul titlului completat care a cunoscut în momentul dobândirii sale că cuprinsul acestuia nu corespunde cu acordul intervenit.

Cu reaua credință a fost asimilată de legiuitor, și pe bună dreptate, culpa gravă. S'a procedat astfel pentru a se stabili o corelație între acest articol și art. 15 din lege (16 L. U.) care adoptase principiul roman *culpa gravis dolo aequiparatur*.

„Lungi au fost discuțiunile asupra acestui de-al doilea aspect al problemei. S'a insistat în mod energic asupra suficienței reglementării numai a ipotezei dobândirii de rea credință, dar s'a sfârșit prin a se decide coordonarea dispoziției cuprinse în acest articol cu soluția adoptată prin art. 16 ce se ocupă de situația purtătorului unei cambii aparținând unei alte per-

kum, op. cit., p. 77; Staub-Stranz, op. cit. art. 10 obs. 15, p. 163-164.

Sub imperiul vechilor dispozițiuni legale s'au pronunțat în același sens: Grünhut, op. cit. I, 440; Bernstein, op. cit. 72; Rebheim, Allgemeine deutsche Wechselordnung, art. 7. nr. 3; R. G. 65, 49; 87, 368; Die Rechtsprechung, herausgeben vom Verband Oesterreichischer Banken und Bankiers, 14, p. 171, dec. 6, VII, 32.

52) Bonelli, op. cit. nr. 99, p. 202 și toți autorii ce consideră pe dobânditorul unei cambii în alb drept cesionar al posesorului precedent, din toate punctele de vedere.

53) Francesco Ferrara junior, op. loc cit. p. 92; Mansfield, in Leipziger Zeitschrift für deutsches Recht, 1909; Meyer, Das Akzept, 85 și urm.; Schlickum, op. cit., p. 77. Entscheidungen des Oesterreichischen Obersten Gerichtshofes in Zivil und Justizverwaltungssachen VIII. 88, 23, III, 26.

soane ce a fost deposedată de ea. A prevalat deci părerea că legea trebuie să rezolve în același sens și cazul dobândirii titlului prin culpă gravă, susținută puternic de delegația germană contra celuilalt sistem împărțit de delegația poloneză, italiană, etc.“ (54).

Culpa gravă se va deduce din diferitele împrejurări de fapt ce au însoțit dobândirea titlului. Va fi în culpă acel ce nu a uzat cu acea ocaziune de acel minimum de prevedere și circumspecție pe care orice om îl observă în afacerile sale.

Caz tipic ar fi, după Semo, acela în care un bancher, fiind înștiințat printr'un aviz de trăgător că s'ar fi completat o cambie contrar înțelegerii intervenite, o primește totuși în scont, trecând peste înștiințarea primită (55).

După Staub-Stranz, nu orice comunicare a debitorului relativ la conținutul probabil al înțelegerii avute, neținută în seamă de dobânditor constituie o culpă gravă.

În cazul în care cel ce voeste a dobândi un titlu ar fi primit o atare înștiințare prealabilă, va fi obligat a lua informațiuni pentru a da posibilitatea debitorului ce i-a trimis-o să-și învedereze veracitatea afirmațiunilor sale.

Numai în ipoteza în care nu ar proceda astfel ar putea fi considerat că a comis o culpă gravă (56).

Ar comite de asemenea o culpă gravă posesorul titlului în alb care, cu ocazia dobândirii lui, nu s'ar interesa de înțelegerea intervenită între trăgător și primitor și ar proceda la completare cum ar crede de cuviință.

Din titlu nu rezultă clauzele convenite în care urmează a se completa lacunele sale.

Deci el are obligația de a stabili limitele în care completarea poate fi efectuată pentru a fi valabilă.

Înțelegerea relativă la completarea leagă pe orice dobânditor al titlului în alb.

În aceeași situație s'ar afla acel care dobândind o cambie ce poartă urme vizibile de alterare sau falsificare nu ia nici o informație relativ la ea.

Nu poate fi însă considerat că a săvârșit o culpă gravă posesorul titlului datorită numai împrejurării că, știind că titlul a fost emis în alb și completat ulterior, nu s'a informat pentru a verifica dacă completarea corespunde sau nu acordului intervenit, atâta vreme cât nu concură și alte circumstanțe spre a-l determina să procedă la această verificare.

El nu are obligația de a lua informațiuni oricând numai din această cauză a existenței inițiale a unui titlu în alb.

În mod normal el nu poate bănui comiterea unui abuz cu ocazia completării, întru cât primește o cambie perfectă din punct de vedere formal.

Altfel circulația titlului ar fi amenințată și aceasta nu s'ar mai bucura de *publica fides*.

Din exemplele date rezultă că bine s'a procedat asimilându-se culpa gravă cu reaua credință așa încât critica formulată de Lescot (57) contra sa e nefundată căci precum învederează Brunetti (58), printr'o comparație puțin exagerată dar foarte sugestivă:

54) Giannini, La cambiale in bianco nella convenzione di Geneva, in Studi di diritto commerciale internazionale, p. 39-40.

55) De Semo, L'unificazione internazionale del diritto cambiario in Anuario di dir. comp. 1932, 234.

56) Staub-Stranz, op. cit., art. 10, obs. 18, p. 164.

58) Lescot, op. cit. nr. 78, p. 325; Brunetti, Titoli di credito, nr. 34, sp. 125.

„Quando si chiude gli occhi alla luce del sole e si finge di ignorare o si trascura di sapere e conoscere, cio che le esigenze della civile e normale convivenza impongono di conoscere, si arriva ad uno stadio di negligenza si deplorabile che, almeno nella sua exteriorita si confonde con la mala fede“.

Reaua credință sau culpa unui posesor este acoperită prin bună credință a predecesorului, a girantului său.

Cambia se purifică de viciul său original prin trecerea sa în posesiunea unei persoane de bună credință. Ea este socotită că a reintrat într-o circulație regulată și deci nu mai poate prezenta nici o importanță faptul că noul dobânditor a cunoscut completarea sa abuzivă (59).

Chiar în caz de rea credință sau culpă gravă a posesorului semnatarul rămâne obligat în limitele înțelegerii reale intervenite între părți așa precum el ar fi fost obligat și față de primitorul cambiei.

Orice debitor ce a semnat titlul înainte de completare se poate prevala de dispozițiunile art. 12.

Buna credință este prezumată.

Acel ce pretinde lipsa acestui element psihologic trebuie să administreze probele necesare.

El trebuie să dovedească că titlul a fost emis în alb și că completarea s'a făcut de primitor contrariu acordului intervenit.

Este controversată chestiunea dacă această probă trebuie făcută conform art. 1191 c. civ. alin. 1, fiind chestiunea de dovada unei convențiuni distincte, în afară de cambie, ce nu a fost respectată, sau conform art. 1191, alin. 2 c. civ., întru cât ar urma să se înlăture mențiunile cuprinse într'un act scris.

Inclinăm către această din urmă părere, mai ales că ea cadrează cu dispozițiunea cuprinsă în art. 63, alin. 2, din lege, care impune ca excepțiunile personale să fie întemeiate pe o probă scrisă și să fie de o grabnică soluțiune (60).

Din administrarea acestei dovezi va rezulta și reaua credință a primitorului, datorită împrejurării că nu a respectat înțelegerea intervenită.

Atunci când va fi chestiunea de un posesor succesiv al titlului, debitorul cambial va mai trebui să stabilească și reaua credință a acestuia, adică împrejurarea că a cunoscut în momentul dobândirii titlului înțelegerea referitoare la completare și cuprinsul acesteia, sau că a comis o culpă gravă cu acea ocaziune, întru cât legiuitorul asimilează culpa gravă cu reaua credință din toate punctele de vedere (61).

D. GALEȘESCU-PYK.

Profesor universitar

59) **Vivante**, op. cit. III, nr. 1373, 433; *Cas. Roma* 9 Mai 1898, *Giur. it.* 1898, 632; **Staub-Stranz**, cp. cit art. 10 obs. 191, p. 165. Contra: **Bonelli**, op. cit. nr. 99, nota 5, p. 202.

60) *Cas. Napoli*, 27 Iulie 1904, *Riv. del dir. com.* 5, 237; **Arcangeli**, nota sub deciziunea contrarie a *Cas. Roma*, 18 Dec. 1908 *Riv. di dir. com.* 9, 373. Contra: **Bonelli**, cp. cit. nr. 102, 205.

61) În studiul de față ce constituie numai un capitol al unei complete lucrări asupra legii din 1 Mai 1934, nu ne-am ocupat nici de naturajuridică a cambiei în alb, nici de teoria emisiunii sau a creațiunii în materie cambială.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 6 Februarie 1935

Președenția d-lui T. MAGHERU, consilier

Ministerul de Justiție cu Casa de Credit și Economie „Albina“

Decizia nr. 215. Dosar nr. 1620/934

Responsabilitate civilă. Funcționar public. Garanție depusă la licitație. Insușire. Infracțiune comisă în Ardeal. Stat. Răspundere. Dacă se aplică legea maghiară sau română. Acțiune civilă. Prescripțiune. De când începe să curgă? Art. 74 din legea maghiară VIII din 1871. În ce limită răspunde Statul. Art. 19 din legea maghiară VIII din 1871.

1. — *Nici legea de organizare judecătorească română din 1924, nici o altă lege nu a abrogat legea maghiară VIII din 1871 privitoare la responsabilitatea Statului, în cât legea maghiară continuă a guverna materia responsabilității Statului Român și normele de aplicare cu privire la funcționarii lui.*

2. — *Art. 74 din legea maghiară VIII din 1871, aplicabilă în Transilvania, stabilește termenul de prescripție pentru acțiunile de responsabilitate a Statului pentru daunele cauzate de funcționarii lui la un an dela săvârșirea faptei dăunătoare și acest termen urmează să curgă numai de atunci, când s'a putut stabili că fapta este delictuoasă și generatoare a prejudiciului suferit.*

Prin urmare, infracțiunea dăunătoare intimei fiind sancționată la 6 Sept. 1932, când funcționarul a fost condamnat penalicește, urmează că numai dela această dată curge prescripțiunea acțiunii civile, așa dar instanța de apel hotărând astfel, nu a violat textul de lege.

3. — *Potrivit art. 19 din legea maghiară din 1871 responsabilitatea Statului e mărginită numai la cazul când infracțiunea a fost comisă de funcționar în calitate oficială, or, stabilindu-se de către instanța de apel, că grefierul a fost delegat oficial de ministerul de justiție ca să țină licitația și să primească garanțiile depuse, el nu a lucrat decât în această calitate de prepus al Statului, care angajează responsabilitatea Statului, astfel că instanța de apel nu a comis nici o violare a legii.*

Curtea,

Asupra recursurilor făcute de Ministerul justiției în contra deciziei nr. C. I. 578 din 1934 din 16 Iunie 1934 a Curții de Apel Timișoara s. I-a.

Văzând motivele recursurilor:

I. — Exces de putere. Violarea și greșita interpretare a art. 240, 245, 267, 268 și 270 din legea de organizare judecătorească, art. 50, 65 și art. 64 și 65 din regulamentul portăreilor publicat în Monitorul Oficial nr. 282 din 20 Septembrie 1925, și art. 19 și 74 al legii a VIII-a din 1871 (art. 1515 cod. civ. austr.).

II. — Curtea de Apel a făcut o greșită aplicare a art. 74 din legea VIII-a din 1871 și art. 1515 din codul civil austriac, atunci când a stabilit că în speță aceste legi ar fi în vigoare și în art. 245 din legea pentru organizarea judecătorească, emițând că în primul rând Statul este responsabil pentru daunele comise de prepușii săi în exercițiul funcțiunii față de particulari.

1) S'a violat art. 245 din legea de organizare judecătorească, paragr. 50, 65, 64 și 65 din regulamentul corpului

portărilor, prin faptul că dispozițiunile din aceste legi nu s'au aplicat în speță, prin care se prevede în mod expres că grefierii, portăreii, etc., păstrează sub a lor răspundere actele, documentele și valorile ce li se încredințează.

2) În subsidiar. Onorata Curte de casație și justiție ar adopta punctul de vedere că art. 74 din legea VIII-a din 1871, ar fi în vigoare, în acest caz susținem și al treilea motiv de casare că s'a violat art. 19 din legea VIII-a din 1871, atunci când nu s'a ținut cont de prescripțiunea acțiunii invocată de noi în instanța de apel.

Prin violarea și greșita aplicare a legilor invocate mai sus, Curtea de Apel a servit motive de recurs conform art. 30, 1, 6 din legea pentru Curtea de Casație și Justiție.

Având în vedere deciziunea supusă recursului, din care rezultă că la 19 Aprilie 1933, „Institutul de Credit Albina” din Sibiu a intentat acțiune la Tribunalul Arad în contra pârului Ministerul Justiției, pentru a fi obligat la plata sumei de lei 146.381 și accesorii ce reprezintă depunerea făcută de reclamantă în mâna grefierului Gh. Cenădeanu dela jud. Nădlac, drept garanție la licitațiunile publice dela 25 și 26 Septembrie 1930 și care sumă a fost delapidată de numitul grefier;

Că Tribunalul Arad s. I-a, prin sentința nr. C. 924 933 din 18 Octomvrie 1933, a respins acțiunea, dar această soluțiune fiind apelată, Curtea de apel Timișoara s. I-a prin deciziunea supusă recursului a reformat hotărârea primei instanțe și a admis acțiunea;

Că, pentru a decide astfel, Curtea după ce mai întâi arată că în speță sunt aplicabile dispoz. art. 74 din legea VIII din 1871 — care n'a fost abrogată — și potrivit căreia acțiunea nu este prescrisă, stabilește în fapt că în baza deleg. jud. cu nr. 2885 din 1930, grefierul G. Cenădan a ținut licitațiunea în zilele de 25 și 26 Septembrie 1930, când a primit dela reclamanta — concurentă la cumpărare — garanția de 146.381 lei, fiind îndreptățit a primi această garanție conform art. 170 din legea execuțională;

Că funcționarul delapidând această sumă și fiind condamnat penalicește prin sentința din 6 Septembrie 1932, chestiunea de discutat este a se ști care este răspunderea Statului pentru actele delictuoase ale persoanelor fizice care au lucrat în numele său;

Că, în sistemul aplicat în acele ținuturi prin legea VIII din 1871, prevăzându-se că Statul răspunde de daunele ce judecătorul ori funcționarul judecătoresc a cauzat particularului prin delapidare sau sustragere săvârșită în exercițiul funcțiunii sale, urmează a se examina dacă în speță se găsește îndeplinite condițiunile cerute de art. 73 al citatei legi pentru valorificările pretențiunilor reclamantei;

Că, întru cât — stabilește instanța — grefierul Cenădeanu a fost îndreptățit în mod legal a primi drept garanție la licitație suma depusă, astfel că condițiunile cerute de legea VIII din 1871 sunt îndeplinite și Statul este ținut răspunzător, iar numitul funcționar, pe lângă pedeapsa primită a fost obligat și la plata despăgubirilor în folosul Ministerului de justiție, constituit parte civilă cu suma delapidată, acesta a fost obligat a plăti suma din acțiune;

Că examinând instanța chestiunea și sub aspectul neaplicabilității în speță a legii VIII, din 1871 în ipoteza când aceasta ar fi abrogată, arată că și potrivit doctrinei și jurisprudenței române, Statul este ținut la plata despăgubirilor;

Că atunci când ca în speță — argumentează Curtea — un grefier este delegat în afara atribuțiunilor sale să țină o licitație imobiliară, nu există dubiu că el lucrează pentru și în numele mandantului său; că fapta Ministerului de justiție de a se constitui parte civilă, cum și obligarea funcționarului infractor la plăta despăgubirilor față de minister, tocmai cu sumele defraudate, constituind o dovadă că însuși ministerul a achiesat la obligațiunea de a despăgubi pe cei prejudiciați; — căci altfel ar fi un non sens ca el să primească despăgubiri pentru cei păgubiți, și apoi să le refuze acțiunea, — conchide Curtea — este întemeiată și din acest punct de vedere;

Având în vedere că din examinarea ambelor recursuri rezultă că se critică soluțiunea Curții pentru exces de putere, greșită interpretare și violare a art. 240, 245, 268 și 270 din legea de organizare judecătorească și 50—65 din regulamentul portărilor, potrivit cărora răspunderea este personală a grefierilor și portărilor pentru valorile depuse în păstrarea lor.

Că, dispozițiunile legii maghiare fiind înlocuite cu cele ale legilor române, greșit s'au aplicat în speță dispozițiunile art. 74 din legea VIII din 1871 și art. 1315 c. civ. austr. și s'a conchis în baza lor că Statul român este responsabil;

Că de altfel — se pretinde, în ipoteza că legea maghiară a VIII-a din 1871 ar fi aplicabilă — denunțul reclamantului fiind introdus cu mult peste termenul de un an dela săvârșirea infracțiunii prevăzut pentru introducerea acțiunii, aceasta se găsește prescrisă;

Considerând că dispozițiunile legii de organizare judecătorească română din 1924 modificată în 1925 fiind aplicabile pe întreg teritoriul țării, au abrogat în mod neîndoios dispozițiunile de organizare judecătorească din fostele legi rurale, cum și legile expres prevăzute și anume cele din art. 311, — legile maghiare referitoare la tutelă și curatelă — art. 313, — unele părți din procedura penală, — și art. 318 prin care se abrogă toate legile și regulamentele referitoare la numărul circumscripțiilor, funcționarea instanțelor etc.; că nici un text al legii române de organizare judecătorească citată, neabrogând însă în mod expres legea VIII din 1871 privitoare la responsabilitatea Statului și nici o altă lege necuprinzând dispozițiuni contrare acesteia, urmează că zisa lege VIII din 1871 continuă a guverna materia și normele ei au a se aplica singure și în speță, astfel că imputarea de violare a textelor din legea de organizare română fiind nefondate se resping;

Că art. 74 al legii citate, stabilind termenul de prescripție, relativ scurt, la un an dela data săvârșirii faptei dăunătoare, n'a putut înțelege ca acest termen să curgă înainte de a se fi stabilit calitatea faptei ca dăunătoare pentru parte, ceea ce este și logic, deoarece partea numai atunci se poate privi prejudiciată dacă s'a putut stabili că fapta este delictuoasă și generatoare a prejudiciului suferit;

Că așa fiind și în speță stabilindu-se că infracțiunea este dăunătoare pentru intimata reclamantă la data de 6 Septemvrie 1932, când funcționarul a fost condamnat penalicește, urmează că numai dela această dată se socotește termenul de un an prevăzut pentru prescripția acțiunii, ceea ce făcând, Curtea n'a violat întru nimic dispozițiunile art. 74 din citata lege astfel că această imputare fiind nefondată se respinge;

Că potrivit art. 19 al legii VIII din 1871, responsabilitatea Statului fiind mărginită numai la cazul când

infracțiunea a fost comisă în calitatea oficială a funcționarului, și instanța stabilind în mod necontestat această calitate a infractorului în speță — atunci când arată că grefierul a fost delegat prin delegațiunea nr. 2885 din 20 Septembrie 1930 în afara atribuțiilor sale a ține licitația în zilele de 25 și 26 Septembrie 1930 și era îndreptățit conform art. 170 din legea execuțională a primi în mâinile sale garanțiile de licitație — urmează că nu poate fi vorba nici despre o violare a acestui text, or despre un exces de putere, instanța fiind autorizată în aceste împrejurări a conchide că Statul este răspunzător pentru acest prepus al său și în consecință și această imputare fiind nefondată, recursul cată a se respinge;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursurile, etc.

TRIBUNALUL CONSTANȚA S. I-a.

Președ. d-lui Emilian Alexandrescu, prim-presedinte
Debitorul George Reigler prin av. Sandi Constantinescu și creditorul Amedeo Sabatini prin av. N. Bârzan
Jurnalul din 29 Mai 1934

Legea reglementării datoriilor din 7 Aprilie 1934. Contestația debitorului comerciant care invoacă că datoria sa este civilă. Proba cu martori inadmisibilă. Art. 4 cod. comercial și art. 69 alin. b din legea lichidării.

Pentru determinarea caracterului de comercialitate a datoriilor exceptate, legiuitorul a adoptat sistemul actelor de comerț subiective așa cum e fixat de art. 4 cod. com., care prezumă ca fiind comerciale toate datoriile comercianților, cu excepția: 1) a datoriilor de natură civilă și 2) a datoriilor expres prevăzute în act ca având caracter civil.

Prin datorii de natură civilă se înțeleg acele datorii cari nu se raportează la calitatea de comerciant, ci la aceea de simplu cetățean în exercitarea drepturilor sale civile, precum: datorii născute din căsătorie, înzestrarea fiicei, adopțiune, etc.

Iar în caz că nu s'a prevăzut expres în act că datoria are caracter civil, ea e prezumată ca comercială și proba cu martori pentru a dovedi contrariul, e inadmisibilă.

Tribunalul,

Asupra incidentului ridicat de debitorul George Reigler: Având în vedere că debitorul în susținerea acestui incident depune certificatul nr. 21. 399 din 1934, eliberat de grefa tribunalului Constanța, secția I-a, din care se constată că a făcut cererea prevăzută de art. 8 și 36 din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane și invocând dispozițiile acestei legi, susține că datoria sa este o datorie civilă și în dovedirea acestei afirmațiuni, solicită dovada cu martori spre a stabili caracterul civil al creanței;

Având în vedere că în prim rând urmează a se constata dacă debitorul întrunește condițiunile prevăzute de zisa lege pentru a beneficia de avantajele ei;

Având în vedere că printre alte asemenea condiții în prim loc, debitorul urmează a dovedi că datoria lui nu e exceptată dela beneficiul legii;

Considerând cu atât din actele depuse la dosar cât și din interogatoriul administrat debitorului în ședința de azi, se constată că acesta este comerciant cu firmă înscrisă la acest tribunal pentru comerțul de cofetărie, patiserie, băuturi spirtoase, etc., încă din anul 1928;

Considerând că prin art. 69 alin. b din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane, legiuitorul a voit a stabili o excepție prin care datoriile comercianților au fost înlăturate dela beneficiile legii.

Considerând că prima condițiune avută în vedere de legiuitor la înlăturarea comercianților dela beneficiul legii, este ca aceștia să fi avut această calitate în momentul contractării datoriei; ori, din actele aflate la dosar și interogatoriul administrat, se constată neîndoios calitatea de comerciant a debitorului;

Considerând că pentru determinarea caracterului de comercialitate al datoriilor exceptate, legiuitorul a adoptat sistemul actelor de comerț subiective, așa cum e fixat de art. 4 cod. com.;

Că, prin acest text, toate obligațiile și datoriile comercianților, de orice natură ar fi: privilegiate, ipotecare sau chirografare sunt de drept prezumate comerciale — deci în regimul actual al legii lichidării datoriilor, înlăturate dela beneficiul conversiunii — excepție fac numai două cazuri: 1) Datoria să nu fie de natură civilă, și 2) Caracterul civil să nu rezulte din însuși actul din care decurge datoria;

Că, deci, astfel fiind, vor beneficia de avantajile legii de lichidare, datoriile comercianților de natură a fi civile prin ele înșile, adică acele datorii cari nu se vor raporta la calitatea de comerciant și la calitatea de simplu cetățean în exercitiul drepturilor sale civile, cum sunt datoriile născute din căsătorie, înzestrarea fiicei, adopțiune, etc., și vor mai beneficia de asemenea de aceleași avantagii și acele datorii ale comercianților, cari au fost constituite prin acte în care s'a menționat expres că datoria este străină activității comerciale;

Considerând că din examinarea actului de ipotecă care constituie legătura juridică între debitor și creditor și din care naște suma de obligațiuni a debitorului, nu se constată că această datorie a fost contractată în vederea unui act civil prin el însuși, că din cele arătate mai sus, nici nu se constată că a fost menționat în actul de ipotecă, faptul că datoria e străină de activitatea comercială a debitorului și că deci debitorul nu este în nici unul din cazurile prevăzute de art. 4 cod. com.;

Că așa fiind, prezumpția legală de comercialitate cuprinsă în textul art. 1 cod. com., nu este cu nimic înlăturată, iar datoria arătată în zisul act de ipotecă apare sub aspectul presupus de lege, al unei datorii comerciale;

Având în vedere că astfel de datorii, prin art. 69, alin. b, din legea lichidării datoriilor, sunt exceptate dela avantajile acestei legi, incidentul cată a fi privit ca nefondat și urmează a fi respins;

Considerând că paralel cu menționatul incident, debitorul a mai cerut și proba cu martori spre a dovedi condițiunea civilă a datoriei;

Având în vedere că din examinarea textului art. 69 legea lichidării datoriilor agricole cât și din discuțiunile care au avut loc în parlament la votarea acestui text, reese în mod neîndoios că legiuitorul nu a voit a depăși cu nimic sistemul stabilit în art. 4 cod. com., în privința dovezilor de administrat când se discută natura civilă sau comercială a unei creanțe;

Că în menționatul sistem, cât și după prevederile art. 55 cod. com., în afară de dovada făcută cu însuși actul de ipotecă din care reese că operațiunea e străină de activitatea comercială a debitorului, nici o altă dovadă contra prezumpției de comercialitate a datoriei nu este permisă;

Că astfel fiind, orice fel de probă se limitează numai la un anumit înscris, actul de ipotecă, iar proba cu martori nu poate fi permisă în nici un caz în astfel de materie, astfel că și ea urmează a fi respinsă;

Pentru aceste motive, redactate de d. A. Stoescu, jude supleant.

Respinge incidentul și proba cu martori cerută de debitorul George Reigler.

Emilian Alexandrescu, Adrian Stoescu

NOTA. — Chestiunea de a ști în ce mod are a se dovedi caracterul civil al unei datorii, când debitorul e comerciant, în cadrul art. 69 lit. b, din legea de conversiune, a format obiectul hotărârii de față, și constituie o problemă asupra căreia jurisprudența e împărțită.

În adevăr, potrivit art. 69 lit. b, din această lege, se exceptează dela beneficiile conversiunii, datoriile comercianților și industriașilor care aveau această calitate în momentul contractării datoriei, dacă aceste datorii sunt de natură civilă, sau dacă caracterul civil al datoriei nu rezultă din textul contractului de împrumut.

Este evident că, acest text, repetând cu aproximație formula art. 4 c. com., a pornit dela criteriul subiectiv, stabilind prezumția de comercialitate a tuturor datoriilor comerciantului, — prezumție susceptibilă de răsturnare, numai în două cazuri limitativ determinate:

a) când aceste datorii sunt de natură civilă;

b) când caracterul civil rezultă din textul contractului de împrumut.

S'a stabilit în doctrină figura juridică o prezumție din art. 4 c. com.

În adevăr, caracterul acestei prezumții, nu este nici *juris tantum*, și nici *juris et de jure*.

Nu e *juris tantum*, fiindcă nu poate fi combătută în mod absolut și deci, nu e susceptibilă de a fi răsturnată prin proba contrarie, căci această contraprobă e admisă numai în două cazuri limitativ enumerate; în același timp nu e nici prezumție irefragabilă, deoarece nu are o valoare absolută, ci în cele două ipoteze învederate de legiuitor, valoarea ei e relativă.

În această situațiune s'a stabilit că ne aflăm în fața unei prezumții cu caracter mixt, căci în general ea are o forță irefragabilă și numai în mod excepțional poate fi combătută, ceea ce-i atribuie și un caracter relativ.

Data fiind intenția legiuitorului conversiunii, de a se referi la art. 4 c. com., nu mai poate încăpea nici un dubiu, ca valoarea prezumției din art. 69 lit. b e aceeași.

Totuși, după cum s'a remarcat supra în interpretarea acestui text, există o divergență. Două sisteme își dispută adevărul: Primul pornind dela similitudinea de concepție a celor două texte, art. 4 c. com. și art. 69 lit. b din legea citată, precum și dela aproximativitatea lor asemănare redacțională, a căutat a le interpreta în mod inseparabil unitar, susținând că în legea conversiunii, legiuitorul n'ar fi făcut altceva decât să se refere la art. 4 c. com. repetându-l cu neînsemnate diferențe de text.

Orî, cum în ce privește interpretarea art. 4 c. com., este constant că legiuitorul, întrebunînd expresiunea „dacă contrariul nu rezultă din însuși actul“, nu s'a referit la materialitatea actului, adică la *instrumentum probationis*, condiționând dovada caracterului

civil, de menționarea acestui caracter în acest înscris, ci prin noțiunea de act, a înțeles operațiunea juridică, *id quod factum est*, adică negotului juridic, intervenit între comerciant și terț.

[Referindu-se la *id quod factum est*, evident că legiuitorul a înțeles că face aluzie la contrariul rezultat din complexul său, ceea ce ținând seamă de libertatea probelor specifică comerțului, conduce în mod inevitabil la un regim probator liberar

Astfel, din cercetarea complexului acestui negoț juridic, s'ar putea deduce că părțile au stipulat în mod expres, — necomercialitatea operațiunii, după cum caracterul civil ar putea rezulta în mod implicit, fie din tratativele ce au precedat operațiunea, fie din destinația obiectului actului juridic, cum e în cazul obiectelor cumpărate de comerciant pentru uzul casei, sau sumelor împrumutate spre a înzestra o fiică, fără a se menționa în act, cauza împrumutului.

Partizanii acestui sistem nu ignoră deosebirea de text, în redactarea ultimei excepțiuni în care forța irefragabilă a prezumțiunii de comercialitate cedează, între art. 4 c. com. și art. 69 lit. b din legea conversiunii.

Astfel, în timp ce în art. 4 c. com., găsim expresiunea „dacă contrariul nu rezultă din însuși actul“, în art. 69 lit. b, avem corospondentul: „sau dacă caracterul civil al datoriei nu rezultă din textul contractului împrumut“.

Cu toată această diferență frapantă, de redactare, de natură să indice o echivalență deosebire de voință, partizanii sistemului prim, cramponându-se de voința legiuitorului rezultată din expunerea de motive, cât și din textul propus și modificat în comisiunile parlamentare, — voință contrarie celei ce se desprinde din interpretarea literală a textului, — atribuie acestei voinți prioritate deplină, socotind formula textuală ca inadvertentă, care în orice caz, fiind în contradicție cu „*quod lex voluit*“ are a fi adoptată acestei voințe, potrivit unui constant principiu de interpretare, — aplicabil ori de câte ori există conflict între voință și expresiunea legii (*I. Tacher*, notă sub speța nr. 1090, *Jurisprudența Generală* 1934).

Căci, se susține în acest sistem, voința legiuitorului rezultată din piesele indicate este ca toate datoriile civile ale comerciantului să intre în beneficiul legii de conversiune.

În adevăr, în textul depus la Cameră și dedus în fața comisiunilor parlamentare, găsim următorul aliniat: „se exceptează dela beneficiile legii cap. I și II, următoarele datorii: b) datoriile comerciale contractate de comercianții și industriașii proprietari de bunuri rurale sau urbane“ (Vezi, Codul conversiunii, de *Eug. Petiș* și a, p. 486).

Astfel, în textul inițial, legiuitorul a urmărit ca să intre în prevederile cap. I și II ale legii, comercianții și industriașii numai cu privity la datoriile lor comerciale, de unde rezultă *per a contrario*, că datoriile civile ale acestor două categorii de debitori, sunt regentate de cap. I și II ale legii conversiunii. De altfel, exceptarea dela aceste beneficii, nu s'ar putea extinde și acestor ultime datorii, fiindcă e vorba de extinderea unui regim excepțional, ceea ce e inadmisibil în drept, căci „*exceptiones sunt strictissime interpretatione*“.

Acest text corespunde perfect și cu expunerea de motive, unde găsim următoarele: „În ce privește pe comercianții, proprietari urbani sau agricoli, legea a înțeles să le acorde beneficiile ei, pentru care ei pot

susține că au suferit direct consecințele crizei, la fel cu ceilalți debitori.

Pentru definirea noțiunii de datorie civilă sau comercială, urmează să se aplice întocmai textele și interpretările din dreptul comun.

De asemenea, în sânul comisiunilor, pe marginea acestui text larg și clar, s'au dus discuțiuni care printr-un artificiu inexplicabil, a dus la restrângerea textului inițial și la o contrazicere a discuțiilor și amendamentului propus de deputatul Constantinescu-Bordeni și admis.

Până aici, este incontestabil învederat, că din aceste elemente interpretative, voința legiuitorului a fost ca datoriile civile ale comercianților să nu fie exceptate dela beneficiile conversiunii, fără nici un ingredient de probațiune, deci, urmând ca acest caracter civil să fie stabilit cu orice probă plausibilă în comercial, stabilind astfel în această privință o egalitate între debitorii comercianți și cei civili.

Acest tratament corespunde cu acel prevăzut în legea conversiunii din 13 Aprilie 1933, care dispunea în art. 12 alin. 1, că dispozițiunile acelei legi, nu se aplică, printre alte excepțiuni: „comercianților și industriașilor în ceea ce privește datoriile lor comerciale sau industriale”, de unde urmează că ea se aplică datoriiilor acestora de natură civilă.

Se înțelege că, fiind vorba de comercianți, aceștia, fiind îmbrăcați în prezumția art. 4 c. com., aveau sarcina dificilă de a proba caracterul civil al datoriei, pentru care invocau protecția regimului conversiunii.

Această probă este regentată de dispozițiile codului comercial, recte art. 4 și 46, la care legiuitorul din 1933 a înțeles să se refere, nederogând nici expres, nici implicit.

Deci, atât sub regimul legii anterioare, proba caracterului civil urma a rezulta, conform art. 4 c. com., fie din natura civilă a datoriei, fie din însuși actul, adică din *id quod factum est*.

Același regim rezultă din voința legiuitorului exprimată în proces și în expunerea de motive.

E locul să continuăm cu cercetarea lucrurilor pregătitoare textului actual, spre a-l putea explica cât mai aproape de adevăr.

Iată ce găsim în debaterile comisiunilor parlamentare: „D. Pompiliu Băbeanu, deputat de Mehedinți, prezintă un amendament privitor la art. 65 alin. b (art. 69 alin. b actual), iscălit de un număr de peste 150 deputați, prin care se cere un regim mai blând pentru industriași și comercianți care prin articolul sus zis sunt excluși dela beneficiile legii.

În adevăr, legea admite convertirea datoriiilor civile ale comercianților, făcând o discriminare între datoriile comerciale și civile.

Dar cum prin codul comercial există o prezumție de comercialitate a tuturor datoriiilor comerciantului, debitorul care reclamă beneficiul legii, este dator să facă el dovada caracterului civil al creanței, și acest lucru este imens de greu în drept și în fapt.

De aceea se cere ca ipotecile constituite pe bunurile rurale, dacă nu se poate și pe cele urbane, ale comerciantului și industriașului să fie considerate ca datorii agricole.

D. Iosifescu: aliniatul b al art. 65 care prevede că datoriile comerciale sunt exceptate dela conversiune, constituie o inechitate.

Fiindcă ne-am luat sarcina de a face o lege a conversiunii pentru toate datoriile, propun următorul aliniat, în locul aliniatului b: „datoriile comerciale

contractate de comercianții și industriași proprietari de bunuri rurale și urbane, cari nu sunt garantate cu ipotecă sau privilegii imobiliare.

Cu alte cuvinte, cer ca datoriile comerciale ale comercianților și industriașilor, garantate cu ipotecă, să fie admise la conversiune.

D. Constantinescu-Bordeni, propune un amendament în sensul ca dovada ecomercialității creanțelor dela art. 65 alin. b să se poată face prin orice mijloace de probă. Amendamentul e admis.

Cu toată atmosfera favorabilă admiterii regimului liberal probator spre a răsturna prezumția de comercialitate, fapt învederat și din admiterea amendamentului propus de d-l Constantinescu-Bordeni, textul admis de comisiune, departe de a se fixa, în ce privește aliniatul b, la forma propusă prin acest amendament, apare dintro dată în redacțiunea în care-l găsim și azi în lege.

Însă, din spiritul în care a decurs debaterile din sânul comisiilor, favorabil amendamentului citat, prin faptul că a fost admis, nu se poate concede ca plauzibilă ipoteza că prin această redacție, s'a înțeles a se restrânge regimul probator al posibilităților de combaterea prezumției de comercialitate, — creind prin acest text un regim mai sever decât al art. 4 c. com., ci din contra, că între exprimarea textului și voința sa există un divorț, care, până în acest moment al concepției textului, trebuie soluționat în favoarea voinței legii, adică a regimului probator al dreptului comun, adică a art. 4 c. com.

Cu alte cuvinte, este plauzibil că legiuitorul s'a exprimat greșit, și că ne aflăm astfel în fața unei inadvertențe de redacție, căci în realitate legiuitorul a voit să repete formula art. 4 din c. comercial.

Acum, dacă parcurgem mai departe lucrările parlamentare, spre a desprinde voința legiuitorului, din debaterile generale asupra textului art. 69 lit. b, cât și din debaterile pe articole, observăm următoarele:

a) Baza discuțiilor o formează textul redactat și admis de comisie, text care străbate astfel complect intact în această redacțiune, fără însă a mai lăsa să existe urma vreunui divorț între scopul și voința legiuitorului, ci din contra, declarațiunile băncii ministeriale și ale raportorului, sunt categorice, în păstrarea poziției câștigate prin redactarea restrictivă a comisiunilor parlamentare și, în același timp, din aceste declarații, rezultă intenția legiuitorului de a deroga în mod expres dela redacția și voința textului art. 4 c. com., limitând proba la însuși textul contractului de împrumut.

b) Prin urmare, din „hiatusul” creat între exprimare și voința legiuitorului, în lucrările din sânul comisiei atât de favorabil soluțiunei primului sistem, răsare printr-o miraculoasă „subtilizare” a amendamentului propus de D. Constantinescu-Bordeni, în debaterile parlamentare o voință precisă în sensul contrar.

Astfel când, autorul amendamentului îl propune din nou, Camera îl respinge, în urma explicațiilor date de raportorul legii și de declarațiile băncii ministeriale.

Abia acum apare precizarea voinței în procesul psihologic al formațiunii acestui text, precizare deplin concordantă cu cristalizarea formală a ei, în textul de lege discutat.

D-l N. Constantinescu-Bordeni: „În comisiunea mixtă eu propusesem un amendament, care fusese admis, care s'a subtilizat însă, având următorul cuprins:

dovada necomercialității datoriei se va putea face prin orice mijloc de probă”.

D-l Aurelian Benteiu, raportor: „Nu se poate admite acest amendament, și iată pentru care considerații: dacă am admite acest lucru, ar însemna că în loc să fi spus dela început, intră la beneficiul legii comercianții pentru datoriile comerciale, necomerciale, etc.

De sigur, d-le Bordeni, ca profesionist îți dai seama ce înseamnă introducerea în lege a unei atari dispozițiuni cu privire la probă. De aceea, regea a limitat. Dacă aceste datorii nu sunt de natură comercială, ele intră în prevederile legii. De pildă, dintr'un act de vânzare în sistemul legii noastre, care exclude din sfera comercialității operațiunile privitoare la imobile, naște garanția de plată pentru un creditor, această garanție este de natură civilă. De asemenea, dacă caracterul juridic al datoriei nu rezultă din textul contractului de împrumut, creanța trebuie să nască dintr'o operațiune cu caracter civil. Dacă din contextul actului juridic se dovedește caracterul civil, de exemplu destinația sumei, de a dota o fiică, o destinație străină comerțului, în cazurile acestea comercianțul beneficiază de prevederile legii de față. Mai mult decât atât, nu se poate acorda”.

D-l C. Xeni, ministru: „Pe calea deturnată a acestui amendament, vor beneficia de efectele legii conversiunii aceia pe care sistemul legii, nu a voit să-i admită sub această formă.

Pentru considerațiunile arătate de d-l raportor, vă rog să respingeți acest amendament. Amendamentul se respinge. (Codul conversiunii, *E. Petit*, și a. p. 506).

Din lectura acestor debateri interesante, neîndoelnic, că în ce privește excepțiunea a doua din art. 69 lit. b, „dacă caracterul civil al datoriei nu rezultă din textul contractului de împrumut”, legiuitorul a fost hotărât de-a limita proba caracterului civil, cu însuși contextul contractului de împrumut, inspirat fiind din grija riguroasă ca legea să nu fie eludată, acordându-se un regim probator libertar, cum e cel din art. 4 c. com.

În acest sens, sunt și declarațiile raportorului dela Senat, care răspunde exemplificând la aceeași întrebare: „D-l M. Râmniceanu: vă dau un exemplu, este cazul împrumutului pentru procurarea de preț pentru cumpărarea unui imobil. În acest caz, codul civil cere să existe subrogare prin însuși actul de împrumut căci altfel nu se subrogă cumpărătorul, vânzătorului”.

În aceste condițiuni, credem că nu mai poate fi vorba de o nesocotire a voinței legiuitorului, când aplicăm formula sa de text în ce privește proba acestei categorii de acte civile, ci din contra aplicăm întocmai această voință perfect exprimată în acest text.

Este adevărat că legiuitorul spune în expunerea de motive că toate datoriile civile ale comercianților vor beneficia de conversiune și că pentru determinarea noțiunii de datorie civilă sau comercială, urmează să se aplice întocmai textele și interpretările din dreptul comun, însă de aici, nu se poate deduce că a admis orice probă pentru stabilirea contractului civil, ci numai își exprimă voința în general, cum se face îndeobște în expunerea de motive, rămânând deplin stăpân să-și cristalizeze și să limiteze după circumstanțe, această voință în textul de lege.

Așa că, e incontestabil că voința legiuitorului a fost de a extinde beneficiile legii și asupra datoriilor civile ale comercianților, însă fiindcă s'ar fi găsit în fața unui abuz, ce ar fi periclitat rațiunea legii, a limitat sfera de aplicare a legii la acele datorii care sunt de

natură civilă și la acele al căror caracter civil rezultă din textul contractului de împrumut, deoarece, dacă în ce privește datoriile de natură civilă, nu pot da naștere la eludarea legii, a doua categorie ar fi înlesnit acest abuz.

De altfel, faptul că expunerea de motive trimite la textele și interpretările din dreptul comun, în ce privește definitivarea noțiunii de datorie civilă sau comercială, nu implică referirea legiuitorului și la regimul libertar de probe, ci, acesta a înțeles numai să arate care sunt criteriile de distincție între aceste datorii.

Astfel că, sistemul secund de interpretare a art. 69 lit. b., se sprijină pe de o parte, pe voința legiuitorului, desprinsă atât din declarațiile băncii ministeriale și ale raportorului, cât și din discuțiile parlamentului.

Și nu trebuie uitat că, chiar în cazul unui conflict între expunerea de motive și în debaterile parlamentare, acestea au prioritate, fiindcă aceste debateri sunt propriu zis oglinda integrală a voinței legiuitorului, exprimând în același timp și voința autorului legii și a parlamentului, mai ales când textul devenit lege, este expresiunea acestor debateri ale puterii legiuitoare, în timp ce expunerea de motive, rămâne ca ceva singular, expunerea voinței inițiatorului legii.

Pe de altă parte, interpretarea literală a art. 69 lit. b., nu poate să ne ofere o altă soluție, decât aceea că, nu se poate dovedi caracterul civil al datoriei, decât cu contextul contractului de împrumut, deoarece legiuitorul întrebuințează noțiunea de „text”, care nu se poate referi decât la, instrumentum probationis, adică la materialitatea înscrisului probator al contractului de împrumut, căci este evident că, *id quod factum est*, nu poate avea „text” decât când e materializat într'un înscris.

În același timp, față cu interpretarea cunoscută a art. 4 c. com., pe care este evident că legiuitorul a avut-o în vedere, când s'a referit la acest text, deosebirea de redacție din art. 4 c. com. și 69 lit. b., apare tocmai ca o voință nesdruncinată de a se îndepărta de ea, căci nimic nu ar fi fost mai comod decât de a repeta formula art. 4 c. com.

Stabilindu-se voința legiuitorului conversiunii, rezultată din interpretarea lucrurilor pregătitoare și de liberațiuni, precum și din interpretarea literală a textului, și găsim o deplină concordanță între rezultatul ambelor interpretări, nu mai e cazul a se face aplicațiunea principiului învederat în caz de conflict dintre aceste rezultate.

Legiuitorul, limitând proba caracterului civil, la textul contractului de împrumut, orice altă probă este inadmisibilă.

A admite contrariul, ar însemna să comitem pe de o parte, o violare a legii, nesocotind evidența, iar pe de altă parte, ar însemna să comitem un exces de putere, căci am adăuga la lege, substituindu-ne prerogativelor legiuitorului, ceea ce e inadmisibil în drept.

Nu putem să nu semnalăm neajunsurile aplicării acestui text, față de neprevăderea multor debitori de a o insera în textul contractului de împrumut, destinația civilă a împrumutului.

Însă față de această situațiune voit creată de legiuitor spre a para, contra-partea indulgenței sale, eludarea legii, judecătorii nu pot face nimic, în sistemul de organizarea statului nostru, fiindcă ar însemna să uzurpe puteri ce nu le aparțin.

Ei nu ar avea măcar scuza interpretării unui text

obscur, deoarece, după cum s'a învederat textul nostru e de o claritate clasică, expunând întocmai voința legiuitorului. Și, judecătorul e chemat să aplice legea, nu s'o modifice.

De altfel, în acest sens s'a pronunțat și Înalta Curte de Casație s. II-a prin dec. nr. 7881 din 16 Oct. 1934, *Pand. Săpt.*, 1934, p. 779; C. Ap. Constanța, 13 Sept. 1934, *Justiția Dobrogei*, p. 107; Trib. Cernăuți, I, 29 Oct. 1934, *Bul. conversiunei*, nr. 9; Trib. Ilfov, II c. c., 4 Iulie 1934, *Bul. conversiunei*, nr. 7; Trib. Ilfov, s. not. 22 Oct. 1934, *Bul. conversiunei*, nr. 9; *Contra*: Trib. Lăpușna, I, 17 Iulie 1934, cu nota în acelaș sens I. Tascher, *Jurisprudența Generală*, nr. 1090, 1934; C. Ap. Buc., 24 Oct. 1934, *Bul. conversiunei*, nr. 8; C. Ap. Buc., IV, 13 Sept. 1934, *Bul. conversiunei* nr. 4; Trib. Ilfov, V, 26 Iulie 1934, *Bul. conversiunei*, nr. 4).

MIHAIL BÂRCĂ
Magistrat Trib. Tighina

REZUMATE DE JURISPRUDENȚA STREINĂ

Curtea superioară din Québec 21 Martie 1934

Ce efect are rezoluția vânzării unui imobil, asupra inscripției privilegiului antreprenorului, care a construit, fiind angajat de cumpărător? Se menține inscripția.

Vânzarea unui imobil a fost reziliată, din cauza neplății prețului. Mai înainte cumpărătorul ridicase unele construcții. Constructorul și furnizorul de materiale și-au înscris privilegiul lor. Vânzătorul, după reziliere, a cerut radierea acestor privilegii. Curtea superioară din Québec a respins acțiunea în radiere, pe considerația că existând acțiunea *de in rem verso* față de vânzător, inscripția se păstrează pentru plus-valuta, pe care constructorul și furnizorul o pot pretinde dela vânzător (Din *Rev. trim. de dr. civ.*, nr. 4 din 1934, pag. 942).

NOTA. — În speța rezumată mai sus, vânzătorul, care obținuse față de cumpărător rezilierea contractului de vânzare din cauza neplății prețului, a cerut să fie radiate inscripțiile privilegiilor, pe care le luaseră constructorul și furnizorul de materiale, în urma ridicării unor construcții angajate de cumpărător.

Raționamentul vânzătorului era, că dacă s'a desființat vânzarea, trebuiau să cadă și inscripțiile consimțite de cumpărător. Rezoluto jure dantis, resolvitur jus accipientis.

Raționamentul acesta este însă cel just?

Este exact că prin rezilierea vânzării, creanța constructorului și furnizorului de materiale, nu se putea exercita contra vânzătorului, ca având la baza ei contractul. Într'adevăr, convenția între alte persoane s'a încheiat. Vânzătorul nu a luat parte la ea. Vânzătorul nu era nici „ayant-cause-ul” cumpărătorului.

Din cauza acestei lipse de raport contractual, constructorul și furnizorul de materiale, nu pe o bază contractuală, se puteau adresa către vânzător.

Dacă această bază nu o aveau constructorul și furnizorul de materiale se puteau însă adresa vânzătorului, sprijinindu-se pe teoria îmbogățirii fără cauză.

Pentru acest fapt juridic toate elementele se găseau întrunite. Astfel se găsea o îmbogățire a vânzătorului.

Aceasta rezultă din construcțiile ridicate. Există și o sărăcire a constructorului și furnizorului de materiale. Iar între aceste date nu există o justă cauză sau titlu.

Puteau însă constructorul și furnizorul de materiale să pretindă, ca privilegiile lor înscrise față de cumpărător, să fie menținute pentru creanța lor rezultată din îmbogățirea fără cauză a vânzătorului?

Aceasta a fost chestiunea soluționată de Curtea din Québec. Curtea din Québec a răspuns afirmativ la această chestiune.

Soluția aceasta este de sigur cea justă. Căci o valoare a fost pusă în patrimoniul vânzătorului, datorită constructorului și furnizorului de materiale. Or legea a acordat constructorului și furnizorului de materiale avantajul, de a fi privilegiați. Creanța lor se bucură de acest avantaj, fiind indiferent dacă este apărută printr-o acțiune născută din contract, sau dacă este apărută prin acțiunea *de in rem verso*. Ceea ce contează este caracterul creanței. Creanța nu poate fi deci schimbată, din cauză că este apărută de o acțiune și nu de o alta.

Iată de ce socotim exactă soluția din decizia mai sus rezumată.

HARITON UDREA
Magistrat

A apărut:

CONTRACTUL INDIVIDUAL DE MUNCĂ, datorii eminentului nostru colaborator *E. Cristoforeanu*, avocat, doctor în drept dela Roma.

Această operă de mare actualitate umple un gol adânc simțit în practica judiciară prin valoarea materialului doctrinar și jurisprudențial ce oferă. În anexe legea și regulamentul contractelor de muncă și legea urisdicției muncii. Un volum de peste 400 pagini.

Prețul 200 Lei.

DESPRE PETIȚIUNEA DE EREDITATE ÎN DREPTUL COMPARAT, de d-l profesor *Alex. Cerban* dela Facultatea de Drept din București.

Această lucrare ce formează una din materiile tratate la cursul său de doctorat este ultimul cuvânt asupra chestiunei alcătuiind cea mai complexă monografie asupra materiei, așa încât, din cauza desvoltării ce i s'a dat, va putea fi folosită nu numai de către studenți pentru examene, ci mai ales de către d-nii avocați și magistrați.

Conține 162 pagini și se află de vânzare la *Curierul judiciar* și la principalele librării. *Prețul 140 lei.*

REGIMUL FISCAL AL MOȘTENIRILOR ÎN ROMÂNIA ȘI ALTE ȚĂRI adnotat și comentat de d-l MIHAIL I. BĂDULESCU, Doctor în Drept, Șeful Serviciului succesiunilor din Ministerul Finanțelor, cu o *Prefață* de d-l avocat *Alex. Velescu*.

Volumul cuprinde 240 pag. *Prețul 120 lei* iar pe hârtie extra velină lei 150.